

KENIA



ΕΜΜΗΝΗ ΕΚΔΟΣΗ ΓΙΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΟΛΕΤΑΡΙΑΚΗ ΧΡΗΣΗ

1 ευρώ

τεύχος no 54

ΙΟΥΛΗΣ / ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ '03

35

SIGN OFF  
SIGN OFF

SIGN OFF

SIGN OFF

SIGN OFF

SIGN OFF

δρόμο έφερνε αυτούς τους άγνωστους και τις άγνωστες που θα έπιαναν την 3η γενιά στα χέρια τους, αυτές τις μερικές εκατοντάδες φευγαλέα βλέμματα, κουρασμένα, βαριεστημένα, ζωντανά, περίεργα, μέσα στο πεδίο των ερωτημάτων μας: "λοιπόν τί είναι που έχει σημασία;" Μπορεί να ήταν ένα ερώτημα που το απαντούσαμε μόνοι μας - αλλά και μόνο το γεγονός ότι το είχαμε διαρκώς μπροστά μας, "εν ονόματι" κατά κάποιον τρόπο αυτών των άγνωστων ανδρών και γυναικών, είχε σημασία. Δεν μας άφηνε να βολευτούμε, να ησυχάσουμε. Κι έτσι έπρεπε.

*Ξεκίνησε λοιπόν η 3η γενιά σαν ένας πειραματισμός;*

Ναι, αυτό είναι αλήθεια. Πειραματισμός ως προς την δυνατότητά μας να βγάλουμε μερικές σελίδες κάθε μήνα, πειραματισμός ως προς την θεματολογία, πειραματισμός ως προς την σχέση μας μέσω της εφημερίδας με τα όποια πολιτικά γχηρήματα συμμετείχαμε ή μας φαίνονταν συγγενικά...

*... Και ως προς την αισθητική;*

Η αισθητική είναι μια πονεμένη ιστορία - και ήταν εκείνα τα χρόνια ακόμα περισσότερο. Ένας αγαπητός παλιός σύντροφος αναρχικός, τώρα έχει αποσυρθεί, σχολίασε μια μέρα με διφορούμενο τρόπο "εσείς δίνετε βάρος και στην εμφάνιση". "Εμείς"; Ποιοί "εμείς"; Τέλος πάντων η γνώμη μας είναι ότι η αισθητική όχι σαν κάποια διαχωρισμένη "τεχνική" αλλά σαν ενεργητική παράμετρος του γούστου, είναι δείκτης της φτώχειας ή του πλούτου των κινημάτων. Το punk ως πούμε, που είναι ένα από μητροπολιτικά ρεύματα που μας έχει επηρεάσει με διάφορους τρόπους, ήταν πρωτότυπη έκρηξη λέξεων, νοημάτων και εικόνων, άσχετα με το σε ποιούς άρεσε και σε ποιούς όχι. Εκείνη η ανταρσία (μέχρι να αφομοιωθεί) μέσα στον πυρετό της, επανοικειοποιήθηκε τεχνικές που είχαν περάσει στα μουσεία, και το έκανε αυτό on the road, βγάζοντας πολλές γλώσσες σε πολλούς συνηρητισμούς.

Λοιπόν η αισθητική ενός εντύπου, μιας εφημερίδας, μιας αφίσας, ενός συνδήματος σε τοίχο, όλα αυτά έχουν το δικό τους δημιουργικό ενδιαφέρον, που δεν είναι καθόλου ξεκομμένο από εκείνο που λέγεται "κοινωνικός πλούτος καταπιεσμένους και λεηλατούμενους από τα αφεντικά". Είναι μέρος αυτού του πλούτου - όχι πολυτέλεια. Στο κάτω κάτω what are we fighting for? Για την απελευθέρωση αυτού του υπόγειου κοινωνικού πλούτου, για τον ελεύθερο συλλογικό πολλαπλασιασμό του, έτσι δεν είναι;

Απλά αυτά τα πράγματα το 1997, και το 1998, και το 1999... ήταν εντελώς "φιλά" γράμματα, μπορούμε να πούμε όχι μόνο για τον "χώρο" μας, αλλά και για όλες τις τάσεις της λεγόμενης αριστεράς, άκρας αριστεράς, κλπ. Ηγεμονεύει απόλυτα ο συντηρητισμός, σε διάφορες όψεις. Είτε σαν ασκητισμός, είτε σαν υιοθέτηση της εμπορικής υποκουλτούρας κάθε εποχής. Φαίνεται αυτό πολύ καλά στις πολιτικές αφίσες: μηδέν εικαστικό ενδιαφέρον, μηδέν άποψη. Ή θα είναι ένα κουραστικό, μονότονο, κοινότοπο αράδιασμα λέξεων και εικόνων, ή θα είναι αντιγραφή της διαφημιστικής αισθητικής: πολιχρωμία, κλπ.

Άρα, ναι, είπαμε ότι θα "παίζουμε" με όσες δυνατότητες έδινε το xpress (το οποίο δεν το ξέραμε καλά, ούτε και το μάδαμε ποτέ) αλλά με έναν όρο: προτεραιότητα και σεβασμός στο κείμενο. Γιατί υπάρχουν και πειραματισμοί που το διαλύουν εντελώς, το κάνουν είδωλο... - σε κάτι τέτοιο είμασταν και πολιτικά αντίθετοι.

*Πότε θεωρήσατε ότι η 3η γενιά στέκεται κάπως πιο γερά;*

Πρέπει να πέρασε ο πρώτος χρόνος. Δεν υπήρξε κάποια special στιγμή. Αλλά ύστερα από τα πρώτα 10, 12 τεύχη, υπήρχαν πια αντιδράσεις από τους συντρόφους και τις συντρόφισσες, φαινόταν ότι διαμορφώνεται ένας κάποιος χαρακτήρας της εφημερίδας, κάποια κατεύθυνση. Κυρίως όμως αρχίσαμε εμείς οι ίδιοι να παίρνουμε πιο σοβαρά αυτό το κόλπο, σε σχέση μ' αυτά που συνέβαιναν γύρω, πιο κοντά ή πιο μακριά.

*Πόσο σημαντικό είναι το θέμα της "ταυτότητας" για ένα έντυπο;*

Πρώτα πρώτα μιλάμε για πολιτική ταυτότητα. Δεύτερον μιλάμε για ταυτότητες που "μετράνε" σε μικρούς αριθμούς ανθρώπων, λίγες εκατοντάδες. Τρίτον έχει σημασία ότι η 3η γενιά δεν ήταν, δεν ήταν από την αρχή και δεν έγινε ποτέ, έντυπη έκφραση κάποιας ομάδας. Τα έντυπα που γράφονται και διακινούνται από ομάδες δηλώνουν την πολιτική ταυτότητα αυτών των ομάδων. Αν όμως μια εφημερίδα - κι αυτή είναι η περίπτωση της 3ης γενιάς - βγαίνει από λίγους ανθρώ-

Μπορεί να μην θες τα σκουπίδια του λεκανοπεδίου στη γειτονιά σου... Μπορεί να μην το θες καθόλου μα καθόλου, ή μπορεί να υποχωρήσεις με κάποιο αντάλλαγμα: έναν δήμαρχο τύπου Παπαδήμα για παράδειγμα. Τι είσαι όμως; LULU; NIMBY; BANANA; Ή μήπως το απaisio NOPE; Γιατί αποκλείεται να μην είσαι κάτι απ' αυτά!

Οι τεχνικές της εξουσίας έχουν πάψει προ πολλού να παριστάνουν την "τέχνη" και έχουν, με υπερηφάνεια, γίνει "επιστήμες". Και οι επιστήμες με την σειρά τους, για να είναι γρήγορα και πρακτικά εφαρμόσιμες, προάγουν την υποποίηση (των αντικειμένων τους). Πώς θα μπορούσε λοιπόν το κατεξοχήν "αντικείμενο" των τεχνικών της εξουσίας, οι κοινωνικές συμπεριφορές και αντιδράσεις, να μην βαπτιστούν από κάποιο επιστημονική οργκώ, για την "οικονομία της συνεννόησης"; Από κει αρχίζει η εξουσία: από το ονομάτισμα των προβλημάτων της...

Γενικό θέμα λοιπόν: κοινωνικές αντιδράσεις με οικολογική ή οικολογίζουσα αφορμή.

Κατηγορίες αντιδράσεων, από τις πλέον "ήπιες" προς τις πλέον "αδιάλλακτες":

LULU, ήτοι Locally Undesirable Land Use (τοπικά ανεπιθύμητη χρήση γης). NIMBY σύνδρομο, ήτοι Not In My Back Yard (όχι στην πίσω αυλή μου). Πιο έντονο από το LULU καθότι είναι γαλβανισμένο από το "μου" της "πίσω αυλής". BANANA ήτοι, Build Absolutely Nothing Anywhere Near Anyplace (μην κτίσετε στιδήποτε πουθενά κοντά σε κτισμένη περιοχή). Πιο έντονο απ' το NIMBY καθώς εκφράζει το αλτρουιστικό "τίποτα και πουθενά κοντά σε κατοικημένα μέρη" στη θέση της "πίσω αυλής μου".

NOPE ήτοι, Not On Planet Earth (πουθενά πάνω στον πλανήτη). Η πλέον καθολική άρνηση, τουλάχιστον στο βαθμό που άλλοι πλανήτες δεν χρησιμοποιούνται ακόμα.

(Πιθανές μελλοντικές κατηγορίες: NISS, δηλαδή Not in the Sun System και NIGAL, δηλαδή Not in the Galaxy).

Φαίνονται κάπως αστεία αυτά τα ακρωνύμια, και είναι: βολεύουν όμως στο σχεδιασμό της διαχείρισης. Σκεφτείτε:

Είναι (οι αντιδρώντες) LULU; Θα τους προσφερθούν κάποιες υποσχέσεις μαζί με λίγες μπάτσικες σφαλιάρες, και μια ορισμένη ανταμοιβή θα είναι το υλικό αντίκρισμα του συμβιβασμού.

Είναι NIMBY; Θα γίνει μια ορισμένη σπέκουλα για τον φιλοταμιασμό τους, θα προβληθεί το γενικότερο συμφέρον, θα κατηγορηθούν σαν αντικοινωνικά στοιχεία, θα φάνε περισσότερες μπάτσικες σφαλιάρες, θα τους δοθούν λιγότερες υποσχέσεις, και η δουλειά θα γίνει στη βάση της κούρασής τους.

Είναι BANANA; Θα δυσφημιστούν ως καθοδηγούμενα στοιχεία από εξωθεν εκθροισ, θα δοθεί προτεραιότητα στη διεύθυνση πρακτόρων ώστε να προκληθούν πολλαπλά ερμηνεύσιμες δράσεις, θα φάνε ακόμα περισσότερες μπάτσικες σφαλιάρες, θα γίνει επίκληση γενικών και αόριστων εθνικών συμφερόντων, αλλά μπορεί να κερδίσουν την μάχη. Θα πρέπει τότε να μεθοδεύσει κάποιου είδους "διάσπαση" και "ξενέρωμα" προς NIMBY και LULU.

Είναι NOPE; Σφαλιάρες σαν μόνιμη επιλογή, καθώς το ιδανικότερο (και το μόνο πιθανό αποτελεσματικό) είναι να φοβηθούν. Μπορεί να χάσουν την μάχη, αλλά συχνά εμπνέουν όλες τις άλλες κατηγορίες, ειδικά την BANANA και την NIMBY.

Έχει προβλέψει άραγε η κοινωνιολογία της εξουσίας πως σε κάθε μια από τις προηγούμενες κατηγορίες αντίδρασης και άρνησης πιθανό να υπάρχει μια υποκατηγορία "θετική", με πρόταση; Μια υποκατηγορία του γενικού πνεύματος "βάλτε τα στον πάτο σας"; Μπορεί. Αλλά στις τωρινές εποχές το ονοματάκι αυτής της υποκατηγορίας θα έφερνε ψυχροπολεμικούς (και σαν τέτοιους άστοχους) συνειρμούς. Put Them In Your Asshole - ήτοι PUTINYAS...

## one dollar hour

Το ωρομίσθιο βρίσκεται πιο κάτω από την εποχή του αυτοκινητοβιομήχανου Φορντ, τα πρώτα χρόνια του 20ου αιώνα. Ένα δολάριο την ώρα. Αλλά αυτή η υποτίμηση είναι εύκολη, αφού λείπει το βασικό πρόσχημα της καπιταλιστικής «ελευθερίας»: η δυνατότητα εκείνου που πουλάει τον εαυτό του στη δουλειά να «διαπραγματευτεί»...

Κι ο λόγος είναι απλός: ένα δολάριο την ώρα πληρώνονται χιλιάδες φυλακισμένοι στις ηπα, οι οποίοι «δανείζονται» από τις ιδιωτικές εταιρείες που έχουν τις φυλακές σε άλλες εταιρείες που χρειάζονται χέρια. Προφανώς θα είναι για δουλειές «έντασης εργασίας»... Και επίσης δεν είναι όλοι οι φυλακισμένοι που δέχονται αυτόν τον εξευτελισμό... είναι εκείνοι που βρίσκονται στον πάτο ακόμα κι εκτός φυλακών.

Το πράγμα δεν είναι εξωτικό. Παρόμοια κόλπα αρχίζουν να οργανώνονται και στην ευρωπαϊκή ήπειρο, άλλοτε «τυπικά» (μέσω ιδιωτικών φυλακών) και άλλοτε «άτυπα» (μέσω νταβόδων). Η γνωστή αλυσίδα πολυκαταστημάτων IKEA (υπάρχει και στη Θεσσαλονίκη υποκατάστημα...) πουλάει πολλά είδη σε «συναγωνιστές τιμές», και είναι ιδιαίτερα αγαπητή στους καταναλωτές... Πουλάει δουλειά φυλακισμένων - «και τί με νοιάζει εμένα;»

Στις ηπα, απλά, είναι πιο ωμοί ώστε να λένε τα πράγματα με τ' όνομά τους. «Πριν από την αλλαγή της χλιετίας οι αμερικανικές εταιρείες ιδιωτικών φυλακών περνούσαν μια κρίση. Σύμφωνα με τους κοινωνιολόγους η ασία για την ενδίδωση κρίση του κλάδου που σημάνε αρκετά άδεια κελιά, ήταν το μπουμ της οικονομίας στα τέλη της δεκαετίας του '90. Συνέπεια του μπουμ ήταν η μείωση της εγκληματικότητας...»

Αλλά ευτυχώς ήρθε η κρατική επέμβαση μετά την 11η/9ου, και τα κελιά άρχισαν να ξαναγεμίζουν....



**Πράκτορες του εθνικού συμφέροντος, αλλά όχι να κότεουμε και στη φυλακή.... Κάπως έτσι θα σκέφτηκε ο (εικονιζόμενος) πλοίαρχος ε.α. Αντώνης Ναξάκης, φλογερός πατριώτης κι ακόμα φλογερότερος συνεργάτης της ΕΥΠ, και στη "δίκη Οτσαλάν" όπου ήταν κατηγορούμενος για «έκθεση της χώρας σε κίνδυνο πολέμου» φρόντισε να καταθέσει και μερικά στοιχειάκια που να δείχνουν ότι το ελληνικό κράτος επίσημα υποστήριζε το ΡΚΚ μέχρι τις αρχές του 1999. Δεν είπε σπουδαία πράγματα - υπάρχει και ο επαγγελματικός νόμος της σιωπής. Λίγα, αλλά καλά:**

**- ότι ο Θ. Πάγκαλος είχε καταθέσει στις 26/6/98 σαν υπουργός εξωτερικών 91.000 δολάρια σε λογαριασμό στενής συνεργάτιδας του Οτσαλάν για «την ενίσχυση του κουρδικού αγώνα»... (και πόσες άλλες φορές άραγε;)**  
**- ότι η ηγεσία της ΕΥΠ ήταν πλήρως ενημερωμένη για την σχεδιαζόμενη άφιξη στην Ελλάδα από την Ρωσία του κυνηγημένου Οτσαλάν στις 29/1/1999**

**Άλλος κατηγορούμενος κατέθεσε ότι η ΕΥΠ είχε ναυλώσει αεροπλάνο και τον Οκτώβριο του '98 για την μεταφορά του Οτσαλάν στην ευρώπη. Και φυσικά τα πλέον ουσιαστικά δεν ειπώθηκαν. Το ηθικό δίδαγμα είναι πάντως σαφές όσο και κοινοτυπό: όποιος κοιμάται με πράκτορες το πρωί ξυπνάει δεμένος.**

**(Μ' αυτά και με τ' άλλα οι κατηγορούμενοι αθώωθηκαν. Σιγά μην έκαναν κάτι σε βάρος της πατρίδας τους...)**

Τα χαμόγελα είναι καλά γιατί δείχνουν τα (αφιγμένα) δόντια. Αυτή η παρατήρηση, που ισχύει για πλήθος σχέσεων, ισχύει δέκα φορές για τα διπλωματικά χαμόγελα και τις διεθνείς διακρατικές σχέσεις αυτήν την εποχή.



Τέτοια σχολία δεν είναι δόντια ακριβώς. Είναι εγγλέζικη οδοντοκρέμα που τα κρατεί καθαρά για να μην γίνονται παρεξηγη-σεις.

Πριν αναφερθούμε στους μεπ-λάδες του να ελευθερώνει κανείς μια αγάριστη χώρα σαν το Ιράκας δούμε κάτι άλλους μεπλάδες: της απελευθέρωσης των αγάριστων υψιπέδων της κεντρικής ασίας.

Έχει περάσει ενάμιση χρόνος από τη νίκη του πολιτισμού εκεί και το αφγανιστάν μοιάζει ξεχασμένο - όπως ήταν πάντα. Κι όμως: εκεί τα χαμόγελα έχουν παγώσει καθώς αρκετά δόντια, ντόπια και διεθνή τρίζουν.

# αποδιάθρωση

Αν σας απασχολήσει (γιατί μπορεί και όχι...) η πρόσφατη «συνάτηση κορυφής» μεταξύ ε.ε. και ηπα στην Ουάσινγκτον, όπου την ε.ε. αντιπροσώπευε σαν προεδρεύων ο Έλληνας πρωθυπουργός, θα έχετε πεισθεί - από τα ελληνικά μέρη - ότι ήταν ένα πετυχημένο βήμα επαναπροσέγγισης των δύο πλευρών του ατλαντικού μετά την ένταση της αγγλοαμερικανικής επίθεσης στο Ιράκ.

Να τί μικρόχολο έγραψε ο (αγγλικός) economism σχολιάζοντας τα χαμόγελα και τους εκπροσώπους της ε.ε. στην Ουάσινγκτον: «Σο συνέπεια της επέμβασης στο Ιράκ οι διατλαντικές σχέσεις εξακολούθησαν να βρίσκονται στο χειρότερο σημείο τους από τον Β παγκόσμιο πόλεμο... Συνενώς υπήρχε κάτι έξοχο στον τρόπο με τον οποίο ο Κώστας Σημίτης, ο Έλληνας πρωθυπουργός και τωρινός πρόεδρος της Ε.Ε. και ο Ρομάνο Πρόντι, πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, εμφανίστηκαν στη συνέντευξη τύπου. Ο κ. Πρόντι δήλωσε πανέξυπνα ότι ήταν «μια πολύ καλή συνάντηση γιατί υπήρχε πολύ καλή ατμόσφαιρα στη συνάντηση» πριν αρχίσει να διαλογίζεται για τα καλά των ηλικιωμένων (ας: σπύνα στα λεγόμενα του Πρόντι περί των αρετών της «παλιάς ευρώπης»...) Το CNN τελείωσε την τηλεοπτική κάλυψη της συνέντευξης όσο πιο γρήγορα μπορούσε αφήνοντας τους αμερικανούς να αναρωπιούνται για το αιώνιο μυστήριο: πώς είναι δυνατόν η Ε.Ε. να στέλνει τόσο εντυπωσιακά βαρετούς ηγέτες στην πατρίδα του remote control!»

Ένα πρόβλημα που σφαλώς δεν θα σας παίρνουσε ποτέ από το μυαλό είναι ότι μετά την καθάρωση των Ταλιμπάν από την κυβέρνηση της Καμπούλ (για ήττα καλύτερα να μην μιλάμε) είναι ότι περίπου 2 εκατομμύρια πρόσφυγες αφγανοί, που είχαν καταφύγει στην Ινδία, στη Ρωσία, στην Καμπούλ, στην Μαλαισία, στην Ζιμπάμπουε και άλλα κράτη την εποχή της κυριαρχίας των σκληροπυρηνικών ταλιμπάν, έχουν επιστρέψει τώρα στα χωριά τους. Το θέμα είναι ότι οι περισσότεροι απ' αυτούς ανήκουν στις κομμουνιστικές φράξίες που είχαν κυβερνήσει το αφγανιστάν κατά την διάρκεια της σοβιετικής επέμβασης (γι' αυτό αναγκάστηκαν να φύγουν μετά) και δεν βλέπουν με καμία συμπάθεια την αμερικανική παρουσία στα μέρη τους...

Το δεύτερο πρόβλημα είναι ότι οι Ταλιμπάν δεν διαλύθηκαν. Αναδιοργανώθηκαν, και το κυριότερο: συμμαχησε μαζί τους ο ισλαμικός κλήρος ο οποίος πλέον έχει τεθεί επικεφαλής της αντίστασης. Για παράδειγμα ο Hafiz Rahim είναι ο πλέον σεβαστός ιμάμης στην περιοχή του Κανταχάρ, κι αυτός είναι τώρα που διοικεί όλες τις στρατιωτικές επιχειρήσεις στην περιοχή από τα κρυφά της των Βουβάν.

Το τρίτο πρόβλημα είναι ότι η μισή «επίσημη» αφγανική κυβέρνηση είναι φιλορωσική και φιλοϊρανική - και εκπροσωπείται από τον υπουργό άμυνας στρατηγό Qasim Fahim και τις δυνάμεις της «βόρειας συμμαχίας» τις οποίες είχε βοηθήσει και εξοπλίσει για πολλά χρόνια η Ρωσία.

Προς τον παρόν αυτή η τάση συμπεριφέρεται με νομοταγή τρόπο, αλλά δεν είναι μυστικό ότι οργανώνεται ώστε να έχει τους συχρητισμούς εναντίον της φιλοαμερικανικής φράξιας του νυν προέδρου Hamid Karzai όταν, τον Οκτώβριο, αρχίσουν οι συνελεύσεις της Irga jirga για την εκλογή νέου προέδρου.

Αν προσέθεσι κανείς σ' αυτά την ισλαμιστική οργάνωση Hezb-i-Islami Afghanistan του Hekmatyar η οποία αποτελεί τον σκελετό της ένοπλης αντίστασης στον αμερικανικό στρατό και τους (λίγαστους) ντόπιους συμμάχους του, μπορεί να καταλάβει το γιατί οι μικρές ευέλκτες

επιθέσεις εναντίον των αμερικανών είναι καθημερινός κανόνας στο μεγαλύτερο μέρος του αφγανιστάν... Και γιατί διάφοροι ντόπιοι υποστηρίζουν ότι το τωρινό ένοπλο κίνημα αντίστασης είναι κάμποσες φορές δυνατότερο από εκείνο εναντίον της σοβιετικής εισβολής επι δέκα χρόνια μετά το 1979.

Εκείνο που αποτελεί δυστυχισμένη ειρανοεία για την μοναδική υπερδύναμη του πλανήτη είναι αυτό που δημοσιεύσε σαν ανταπόκριση η ηλεκτρονική έκδοση της εφημερίδας asia jirgas στα μέσα Ιούνη: ότι, δηλαδή, όντας στριμωγμένοι απ' όλες τις μεριές οι αμερικάνοι στο αφγανιστάν, επεδίωξαν «επαφή» με τους ταλιμπάν, μέσω των πακιστανικών μυστικών υπηρεσιών, για να τους «προσφέρουν» θέσεις στην επόμενη κυβέρνηση του αφγανιστάν, με αντάλλαγμα την απομάκρυνση όλων των διεθνών εθελοντών που συνεχίζουν να πολεμούν στο αφγανιστάν και την απελευθέρωση των αιχμαλώτων πεζοναυτών!!

Μια πρώτη συνάντηση - λέει το ρεπορτάζ - έγινε στην πακιστανική αεροπορική βάση του Samungli, όπου η αντιπροσωπεία των ταλιμπάν απέρριψε τον αμερικανικό όρο για απομάκρυνση του μουλά ομάρ από την ηγεσία τους, και έδειξαν διάθεση διαπραγμάτευσης των υπόλοιπων αμερικανικών αιτημάτων. Ίσως κανείς δεν ξέρει - σε κανά χρόνο οι αμερικάνοι αναγκαστούν να αρχίσουν την απελευθέρωση των κρατουμένων στο κολαστήριο του Γκουαντάναμο... Μια απλή ανταλλαγή αιχμαλώτων θα είναι, δεν τρέχει τίποτα....

# HYDRO-JIHAD: συγκρούσεις για το νερό και ταξικός ανταγωνισμός.

"Στον άνθρωπο που αρνείται να προσφέρει το νερό που του περισσεύει, ο Αλλάχ θα πει: "Σήμερα θα σου αρνηθώ την χάρη μου, γιατί εσύ αρνήθηκες να προσφέρεις κάτι που δεν έφτιαξες εσύ ο ίδιος" (Caropera 1954 - αναφέρεται από τον Μωχάμεντ Ιμπν Ισα'λ, αλ-Μπουκχαρί, Ισλαμικές Παραδόσεις, τόμος 2, σελ 108)

Η "επικείμενη" σύγκρουση υπογορμίζει την σημασία των τριών βασικών εμπορευμάτων στη Μέση Ανατολή, δηλαδή: της εργασίας, του πετρελαίου και του νερού. Το κείμενο υπο ακολουθεί ερευνά την σχέση του νερού με τον ταξικό ανταγωνισμό.

### Η πρώτη "εξημέρωση" του νερού

Τα πιο παλιά παραδείγματα της λατρείας του νερού ανάγονται στην περίοδο μεταξύ της 6ης και της 4ης χιλιετίας π.χ. Αργότερα υπάρχουν μαρτυρίες ότι οι Δρυίδες προσέφεραν σπονδές στη θεά του νερού με την μάταιη ελπίδα να τους γλυτώσει από τους Ρωμαίους. Στην Ουαλία το νερό το έπιναν μέσα σε ανθρώπινα κρανία έτσι ώστε να αποκτήσουν τις καλές ιδιότητες εκείνου που είχε αποκεφαλιστεί. Οι Πέρσες προσωποποιούσαν το νερό σαν Aps και προσεύχονταν σ' αυτές ώστε να ξαναποκτήσουν την ζωογόνα δύναμη που οι θεές είχαν δώσει στη φύση. Η εφεύρεση του qanats (των καναλιών για την μεταφορά νερού), κάπου μεταξύ του 10ου και του 8ου π.χ. αιώνα στην Περσία, μαρτυρά την δημιουργία μιας κληρονομικής κάστας επαγγελματιών που ήταν υπεύθυνοι για την εκκαθαφή και την συντήρησή τους. Ο βασιλιάς Achaemenid «παρότρυνε την κατασκευή καναλιών παρέχοντας τα φερέλ από την εκμετάλλευσή τους, για πέντε γενιές, στους ανθρώπους που τα έσκαβαν» αναφέρει ο Dale R. Lightfoot. Τουλάχιστον 5 από τους Μιθραϊκούς (η λατρεία του Μίθρα ήταν μια περσικής προέλευσης μυστικοπαγανιστική θρησκεία που εισήχθη στην "δύση" τους ρωμαϊκούς χρόνους) ναούς που ανακαλύφθηκαν στην Βρετανία ήταν κτισμένοι κοντά σε ποτάμια ή πάνω από πηγές. Γύρω στο 500 π.χ. οι Κινέζοι ήταν οι πρώτοι που κατανόησαν τον "κύκλο του νερού" (από την εξάτμιση του θαλάσσιου νερού στη δημιουργία νεφών και στη συνέχεια στις βροχές και στην δημιουργία των υδάτινων αποθεμάτων στην Ήληρ). Ήταν επίσης οι Κινέζοι οι πρώτοι που δημιούργησαν ένα σύστημα προειδοποίησης για τις πλημμύρες, το 1574 στον Κίτρινο Ποταμό, χρησιμοποιώντας "ίππεις που μπορούσαν να τρέχουν γρηγορότερα από το νερό" (Gioda).

Μερικές κοινωνίες ήταν τόσο εξαρτημένες από το νερό, ώστε ο νετερμινιστής ιστορικός Wittfogel επινόησε τον όρο "πολιτικοί του νερού" για να τις περιγράψει. Η Αίγυπτος, η Ασσυρία και το βασίλειο του Σαβιά είναι καθαρά παραδείγματα αυτής της κατηγορίας κοινωνιών. Η παρακμή του τελευταίου συμβολίζεται με την καταστροφή του μοναδικού του φράγματος (περίπου το 300 μ.χ.) Μερικοί μελετητές της παλαιάς διαθήκης υποστηρίζουν σθεναρά ότι "ο βασιλιάς Δαβίδ κατάφερε να κατακτήσει την Ιερουσαλήμ χρησιμοποιώντας τους υπόγειους αγωγούς που τροφοδοτούσαν με νερό την πόλη από την πηγή Gihon" (Gioda).

"Μετά την πτώση της Ρώμης (410 μ.χ.) και αργότερα της Κωνσταντινούπολης (1453 μ.χ.) οι Άραβες και οι Πέρσες εξακολούθησαν και τελειοποίησαν την παράδοσή τους σχετικά με τις πηγές, τα σπορ του νερού και τα θερμά λουτρά" (Gioda). Η περσική τεχνική για την κατασκευή των qanats ήρθε στην Ισπανία από τους Άραβες κατακτητές της στη διάρκεια του 8ου αιώνα μ.χ. Αργότερα οι Ισπανοί μετέφεραν σαν κατακτητές τις σχετικές τεχνικές και γνώσεις στις Κανάριες Νήσους, στο Περού, στη Χιλή και στο Μεξικό. Αυτά τους επέτρεψε να αξιοποιήσουν το μεγαλύτερο μέρος της γης που κατέκτησαν σαν σιτοχώραφα και χώρους βοσκής ζώων. Στις αρχές του 7ου μ.χ. αιώνα ο πάπας Γρηγόριος διατάξε να αντιμετωπίζονται οι επιπόνοι παγανιστές με την μετατροπή των ναών τους σε χριστιανικές εκκλησίες, αντί για την καταστροφή τους όπως ήταν η μέχρι τότε πρακτική τους. Η παγανιστική ιερότητα του νερού των πηγαδιών υιοθετήθηκε από το χριστιανικό δόγμα μέσω της βάπτισης και του νησιωμάτων των χεριών. Αυτή η μετάβαση ενισχύθηκε αλληγορικά με τις ιστορίες των αγίων που πολεμούν δίπλα σε πηγές με γίγαντες, θηρία και δαίμονες.

Ο Ντα Βίντσι και ο Μακιαβέλλι ήταν οι οι δυο πολύ ξεκάθαροι για την στρατηγική σημασία του νερού. Σε ένα σχέδιό τους που τελικά απέτυχε προοιήθησαν να εκτρέψουν την ροή του

ποταμού Άρνου μακριά από τον εχθρό της Φλωρεντίας, την Πίζα, οδηγώντας τα νερά του στη θάλασσα μέσα από μια σειρά πλεύσιμα κανάλια που θα ωφελούσαν την εμπορία και την ασφάλεια της Φλωρεντίας (Adam Garfinkle).

Την εποχή της Αναγέννησης (16ος αιώνας) η χριστιανική εκκλησία ήταν αρκετά δυνατή ώστε να χρησιμοποιεί ακόμα βίαιες τακτικές. Μερικά μοναστήρια με πηγάδια κλειστήκαν, απαγορεύτηκε στους προσκυνητές να πηγαίνουν εκεί και οι ευεργέτες τους τιμωρήθηκαν. Ο λόγος ήταν ότι οι "κατώτερες" τάξεις που πήγαιναν στα "ιερά νερά" μετέτρεπαν την χριστιανική λατρεία σε βακχικά όργια. Η κουλούρα των λουτρών ήταν η αστική απάντηση στην πληθειακή καρναβαλική απόλαυση των νερών. "Αλλά ήταν μόλις τον 18ο αιώνα, και ακόμα περισσότερο τον 19ο, που η επανακαλύψη του σώματος και η κουλούρα της υγείας έφεραν την δημοτικότητα των λουτρών στα ύψη" (Gioda).

Βαθμιαία οι μαγικές ιερές πηγές εξελίχτηκαν σε λιγότερο ιερές "πηγές των επιθυμιών". Και προς τα τέλη του 19ου αιώνα υπήρχαν "καταραμένες πηγές" που έπαιξαν ένα σημαντικό ρόλο στην εξακρίβωση εγκλημάτων.

### Η εμπορευματοποίηση του νερού

Το νερό απολαμβάνει μια απaráλληλη θέση στον φυσικό κόσμο μιας και "συμβολίζει την ολότητα των δυνατοτήτων της είναι η πηγή κάθε πιθανής ύπαρξης" (Mircea Eliade). Έτσι ακόμα και "κάτω από τους ρωμαϊκούς νόμους το τρεχούμενο νερό θεωρείτο δημόσια περιουσία, που σημαίνει ότι τα ποτάμια και οι όχθες τους δεν θα μπορούσαν να γίνουν αντικείμενο εμπορίου. Αργότερα η πολιτική και στρατιωτική δύναμη του φεουδαλικού συστήματος περιοριζόταν από τις κοινότητες των ντόπιων για τις οποίες το νερό, κάτι διαρκώς ανανεώσιμο, ήταν μια συλλογική περιουσία και δεν μπορούσε να περιληφθεί στα ελεγχόμενα από τον φεουδάρχη πράγματα" (Gioda).

Υπο τις καπιταλιστικές συνθήκες, η ζωή γίνεται επιβίωση, και το νερό ένας ζωτικής σημασίας ρυθμιστής της πολιτικής οικονομίας. Οι "περιφράξεις", όπως ακόμα έχουν γράψει μερικοί Αυτόνομοι, "δεν είναι μια διαδικασία που έγινε μια φορά και μόνο, στην αρχή του καπιταλισμού. Είναι μια σταθερά επαναλαμβανόμενη μέθοδος συσσώρευσης και ένα δομικό στοιχείο του ταξικού ανταγωνισμού" (Midnight Notes). Τα υδάτινα αποθέματα καθορίζουν σήμερα τα όρια των "περιφράξεων", χωρίζοντας τους ψιψασμένους προλετάριους από τους κολαράδες αφέντες. Η επερχόμενη ψευτική έλλειψη νερού δουλεύεται από μια λογική πολιορκίας - μια διαρκή στρατηγική για την κατάπνιξη των αντιθέσεων ενάντια στ' αφεντικά.

Οι οικονομολόγοι του νερού έχουν υιοθετήσει την διάκριση του Straffa μεταξύ "βασικών" και "μη βασικών" εμπορευμάτων πρόσφατα. Τα βασικά εμπορεύματα εισέρχονται στην παραγωγή όλων των εμπορευμάτων, ενώ τα μη βασικά όχι. Τα ενεργειακά εμπορεύματα (με νερό συμπεριλαμβανομένου) είναι βασικά. Σε συγκεκριμένες μεταβιατικές περιόδους, δηλώνουν διάφοροι, μόνο μέσω αλλαγών στις τιμές των ενεργειακών εμπορευμάτων μπορεί να επιτευχθεί η μείωση των πραγματικών μισθών. Το καινούργιο σχέδιο του "εικονικού νερού" είναι μια παρόμοια προσπάθεια να μεγαλώσει η ανταλλακτική αξία του νερού. Αφορά το νερό που έχει ενσωματωθεί σε εμπορεύματα έντασης στη χρήση νερού όπως τα δημητριακά. Υποστηρίζει ότι οι χώρες που εισάγουν δημητριακά επιδοτούνται (επειδή δεν παράγουν οι ίδιες όλα τα δημητριακά που χρειάζονται καταναλώνοντας περισσότερο νερό) και γιαυτό θα έπρεπε να έχουν ευνομοσύνη για την "δυτική" γενναιοδωρία.

Οι βιομηχανίες με υψηλότερο επίπεδο τεχνολογίας (υψηλή οργανική σύνθεση κεφαλαίου) αποσιπών υπεραξία που παράγεται στην (τεχνολογική) βάση του συστήματος μέσω της δομής των τιμών, και σ' αυτή τη διαδικασία υπαγορεύουν τον ρυθμό και την έκταση στις (τεχνολογικά) χαμηλότερου επιπέδου μορφές απόσπασης της υπεραξίας. Η ισραηλινή βιομηχανία υψηλής τεχνολογίας όχι μονο εγγυάται την στρατιωτική κυριαρχία του Ισραηλ πάνω στους γειτονές του, αλλά το ίδιο κρίσιμα αποτελεί τον καταλύτη του περάσματος από την απόλυτη στην σχετική υπεραξία για τους εβραϊους αγρότες, μέσω της διαρκούς τεχνολογικής αναβάθμισης. Οι άραβες αγρότες αντίθετα είναι αναγκασμένοι να χρησιμοποιούν πολύ λιγότερο παραγωγικές μεθόδους, όρα να επεκτείνουν την εργασία μέρα τους και να δουλεύουν όλο και σκληρότερα μήνες και υποαφάρισουν κάπως την

έλλειψη τεχνολογίας. Η στρατιωτική και οικονομική ανωτερότητα του κράτους του Ισραήλ μπορεί επίσης να αξιοποιείται στο να "καθλώνει" τα ανταγωνιστικά με αυτό κράτη στο επίπεδο της τυπικής κυριαρχίας του κεφάλαιου. Όπως θα προσπαθήσουμε να δειχουμε αργότερα, ο έλεγχος των αποθεμάτων νερού είναι μια ζωτικής σημασίας μέθοδος για να σιγουρευτεί αυτή η ανωτερότητα.

Ο Μαρξ σωστά παρατήρησε ότι "δεν είναι η γονιμότητα του εδάφους αυτή καθ' εαυτή, αλλά ο βαθμός διαφοροποίησης της, η ποικιλία των φυσικών προϊόντων, εκεί βρίσκεται η φυσική βάση της κοινωνικής διαιρέσης της εργασίας". Σημείωσε επίσης ότι σε αρχαίες κοινωνίες σαν την Αίγυπτο, την Λομβαρδία, την Ολλανδία, την Ινδία και την Περσία "τα τεχνητά κανάλια όχι μόνο ποτίζουν το εδαφος με το νερό που χρειάζεται, αλλά επίσης επιτρέπουν να κατεβουν ορυκτά λιπάσματα από τους λόφους σε μορφή σκόνης. Το μυστικό της εξαιρετικής ανάπτυξης της Ισπανίας και της Σικελίας όταν βρέθηκαν υπο τους Άραβες βρίσκεται στα αρδεντικά τους έργα". Είναι σημαντικό λοιπόν ότι στη Μέση Ανατολή, το πρόβλημα δεν είναι μόνο η συνολική ποσότητα του νερού αλλά και ο υψηλός ρυθμός εξάτμισής του, που "ανατιμά" το νερό σαν εμπόρευμα.

### Η εμπορευματοποίηση σαν αστυνόμευση

Το κεφάλαιο εμπορευματοποιεί το νερό κάνοντας την αξία χρήσης του ανταλλακτική αξία. Είναι ολοφάνερο πως "κάτι δεν μπορεί να γίνει εμπόρευμα εκτός αν κάποιιο το στερούνται". Η εμπορευματοποίηση του νερού λοιπόν μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνο στο βαθμό που η έλλειψη του, η σπανιότητά του μπορεί να επιτευχθεί "φυσικά" ή τεχνητά. Η υποστηριγμένη από τον ΟΗΕ περίβηθη συνάντηση τον Ρίο το 1992, όπου οι οικονομολόγοι του νερού συμφώνησαν να το αντιμετωποΐσουν σαν εμπόρευμα κατάλληλο για κέρδος, ήταν η τυπική αναγνώριση αυτής της αλήθειας.

Η εμπορευματοποίηση του νερού, η βίαιη αποξένωση των αγροτών από την γη τους (μέσο, για παράδειγμα, της αρπαγής της γης των Αράβων fellaheen από το κράτος του Ισραήλ ή της γενικής καπιταλιστικής υπαγωγής της υπαίθρου στις ανάγκες των μητροπόλεων) και η υποχρεωτική καθήλωση των νομαδικών πληθυσμών (όπως συμβαίνει στην Ιορδανία και στο Ιράν) πρέπει να εννοηθούν σαν στρατηγικά στοιχεία της ίδιας διαχείρισης. Η υπο εξέλιξη προσπάθεια του Ισραηλινού κράτους να κάνει εθνική εκκαθάριση της ερήμου Negev από τους Άραβες Βεδουίνους ώστε να προετοιμαστούν το νέο κύμα εβραϊκών οικισμών είναι μέρος αυτής της "εκπολιτιστικής" στρατηγικής.

Η εμπορευματοποίηση του νερού, ο αγριότατος από την γη τους (μέσο, για παράδειγμα, της αρπαγής της γης των Αράβων fellaheen από το κράτος του Ισραήλ ή της γενικής καπιταλιστικής υπαγωγής της υπαίθρου στις ανάγκες των μητροπόλεων) και η υποχρεωτική καθήλωση των νομαδικών πληθυσμών (όπως συμβαίνει στην Ιορδανία και στο Ιράν) πρέπει να εννοηθούν σαν στρατηγικά στοιχεία της ίδιας διαχείρισης. Η υπο εξέλιξη προσπάθεια του Ισραηλινού κράτους να κάνει εθνική εκκαθάριση της ερήμου Negev από τους Άραβες Βεδουίνους ώστε να προετοιμαστούν το νέο κύμα εβραϊκών οικισμών είναι μέρος αυτής της "εκπολιτιστικής" στρατηγικής. Το 1963 ο Μωσέ Νταγάν ήταν πολύ σαφής σ' αυτό το θέμα: "Θα πρέπει να μετατρέψουμε τους βεδουίνους σε αστικό προλεταριάτο. Αυτό θα είναι μια πολύ ριζική αλλαγή, γιατί θα σημαίνει ότι ο βεδουίνος θα πάψει να ζει στα εδάφη του με τα κοπάδια του, αλλά θα πρέπει να γίνει ένας κάτοικος της πόλης που θα γυρίζει στο σπίτι το απόγευμα μετά τη δουλειά και θα φοράει τις παντζιρές του. Τα παιδιά του θα πρέπει να πηγαίνουν σχολείο με τα μαλλιά τους χτενισμένα κατάλληλα" (Chris Mc Greal). Για να αναγκάσουν τους βεδουίνους να φύγουν από τα εδάφη τους το νερό (όπως ο ηλεκτρισμός, οι δρόμοι και τα προγράμματα πρόνοιας) θα έπρεπε να τους λειψών.

Τα στοιχεία που συγκεντρώνονται σχετικά με τις πηγές και την διανομή του νερού αντιμετωπίζονται σαν κρατικά μυστικά, δίνοντας στα πλέον "υπερέχοντα" κράτη και το Ισραήλ και την Τουρκία ένα επιστημονικό πλεονέκτημα απέναντι στους γειτονές τους. Η μη εφαρμογή διεθνών νόμων σχετικά με το νερό ώστε να προστατευτούν οι χώρες που έχουν έλλειψη δουλειές επίσης υπέρ των στρατιωτικά πιο δυνατών κρατών καθώς τους επιτρέπει να χρησιμοποιούν το νερό σαν διαπραγματευτικό όπλο. Στην πραγματικότητα μερικοί πιστεύουν πως η "διεθνής κοινότητα" δεν θέλει να υπάρξουν διεθνείς νόμοι σχετικά με το νερό στην παρούσα φάση (Tony Allan).

Το εμπορευματοποιημένο νερό γίνεται εργαλείο των ιεραρχιών του ελέγχου: εθνικών όπως και κοινωνικών. "Ενα από τα υλικά θεμέλια της κρατικής δύναμης σε βάρος των μικρών και διάσπαρτων παραγωγικών κοινοτήτων στην Ινδία" έγραφε ο Μάρξ "ήταν η ρύθμιση της παροχής του νερού. Οι Μουσουλμάνοι διοικητές της Ινδίας το κατάλαβαν αυτό καλύτερα από τους Άγγλους που τους διαδέχτηκαν. Αρκεί να θυμηθούμε τον λιμό του 1866 που είχε σαν αποτέλεσμα τον θάνατο

πάνω από 1 εκατομμύριο ινδουιστών στην περιοχή της Orissa, στην Βεγγάλη".

### Συγκρούσεις για το νερό στην περιοχή της Μέσης Ανατολής και της Βορειοανατολικής Αφρικής

Υπάρχουν πέντε βασικές αμφισβητούμενες περιοχές σχετικά με το νερό στη Μέση Ανατολή και την Βορειοανατολική Αφρική (με έναν κωδικό: ΜΕΒΑ): ο έλεγχος του ποταμού Karun ή Shatt - al - Arab (εμπλέκονται το Ιράν και το Ιράκ)· οι ποταμοί Τίγγρη και Ευφράτης (Τουρκία, Συρία, Ιράκ)· ο Ιορδάνης ποταμός (Συρία, Ισραήλ, Λιβανος, Ιορδανία, Παλαιστίνη)· οι παραλιακές και ορεινές πηγές (Ισραήλ και Παλαιστίνη)· και ο Νείλος (Αίγυπτος, Αιθιοπία και Σουδάν). Ας δούμε πιο αναλυτικά μερικά απ' αυτά τα σημεία εντάσεων.

### Λιβανος

Τα τεχνολογικά ανώτερα κράτη και εκείνα που βρίσκονται στα πιο ψηλά σημεία της ροής των επιφανειακών ή υπόγειων υδάτων έχουν ένα αποφασιστικό πλεονέκτημα απέναντι σε όσα βρίσκονται τεχνολογικά και υψομετρικά πιο κάτω. Για παράδειγμα η κατάληψη από το κράτος του Ισραήλ των υψομάτων του Γκολάν του επέτρεψε να ελέγξει τις πηγές του Banias, και η κατοχή από το 1982 μέχρι το 2000 του νότιου Λιβάνου έκανε εξίσου αποτελεσματικό τον έλεγχο των πηγών του ποταμού Litani. Μερικοί αναλυτές πιστεύουν ότι "το νερό αυτό καθ' εαυτό είναι ένας σχετικά ήσσοнос σημασίας παράγοντας στις περισσότερες καταλήψεις εδαφών από το Ισραήλ, αλλά το αποτέλεσμα της κατοχής είναι να διευρυνθεί το χάσμα μεταξύ Παλαιστινίων και Ισραηλινών ως προς την χρήση του νερού". (James Hudson). Σε καμμία περίπτωση ωστόσο δεν μπορεί κανείς να παρακάμψει την πειρατία πάνω στο νερό. Το Ισραήλ εμποδίζει την αύξηση στη χρήση νερού από τους Παλαιστίνιους έτσι ώστε να έχει την αποκλειστικότητα των πηγών που βρίσκονται σε υψόμετα, των πηγών που τροφοδοτούν τους υδροφόρους ορίζοντες των παραλιακών καλλιέργιών του Ισραήλ (James Hudson). Έχει υπολογιστεί ότι οι Παλαιστίνιοι έχουν πρόσβαση μόνο στο περίπου 18% των επιφανειακών υδάτων που συγκεντρώνονται στα εδάφη τους (James Hudson).

Στην διάρκεια της πολιορκίας της Βηρυτού (1982) μια μικρή ομάδα του στρατιωτικού μηχανικού του Ισραήλ "έκλεισε τις στρόφιγγες που έλεγχαν την τροφοδοσία με νερό στη δυτική Βηρυτό" και στη συνέχεια τις αφαίρεσαν και τις πήραν μαζί τους". Η αντίσταση της PLO κάμφθηκε λίγο αργότερα.

Ο Λιβανος υπόκειται επίσης στον Συριακό "ιμπεριαλισμό του νερού". Η συμφωνία φιλίας μεταξύ των δύο κρατών του 1991 περιλάμβανε ένα "μυστικό πρωτόκολο που επιτρέπει στον συριακό στρατό να φυλάει, και εν ανάγκη να υπερασπιστεί τις πηγές του ποταμού Yarmouk, οι οποίες βρίσκονται στο Λιβάνο". Για να εκτιμηθεί σωστά αυτό το σημείο της συμφωνίας, πρέπει κανείς να θυμηθεί το πός βραχυκύκλωσαν, τουλάχιστον εν μέρει, οι Ισραηλο - Συριακές συμφωνίες σε σχέση με το ζήτημα της συριακής πρόσβασης στην ανατολική ακτή της λίμνης Τιβεριάδας. Και το πως η απόφαση του Ισραηλινού κράτους να αποδεχόμενυτεί, στην χρήση του νερού, από οποιαδήποτε συμφωνία είχε κάνει με την Ιορδανία και τους Παλαιστίνιους, φέρνει την μία κρίση στις μεταξύ τους σχέσεις μετά την άλλη (Jad Isaac).

### Αίγυπτος

Στο Καμπ Ντέιβιντ το 1978, ο αιγύπτιος πρόεδρος Σαντάτ προσέφερε το 1% των νερών του Νείλου προς την υπο ισραηλινό έλεγχο έρημο Negev με αντάλλαγμα την επιστροφή των αραβικών εδαφών (στη χερσόνησο του Σινά, που είχε καταλάβει ο ισραηλινός στρατός το 1967). Οι αιγυπτιακές μυστικές υπηρεσίες έβγαλαν στη φόρα αυτές τις λεπτομέρειες, με σκοπό να ρίξουν τον Σαντάτ. Αν και εκείνο το πραξικόπημα απέτυχε, η στάση των μήντια ενάντια στον Σαντάτ δημιούργησε το κλίμα που κορυφώθηκε με την δολοφονία του το 1981, από μια ομάδα ισλαμιστών.

Το Ισραήλ από την μεριά του φτιάχνει καινούργια φράγματα στην Αιθιοπία, τα οποία θα περιορίσουν την ροή του Νείλου στην Αίγυπτο, κι αυτό είναι ένας ξεκάθαρος οικονομικός εκβιασμός. Αυτό που το Ισραήλ και η Συρία κάνουν σε βάρος της

Λιβάνου και της Ιορδανίας χάρη στην στρατιωτική τους υπεροχή, το κάνει το Τουρκικό κράτος απέναντι στη Συρία και το Ιράκ, με το γεωγραφικό πλεονέκτημα του ότι τα εδάφη της Τουρκίας, από τα οποία πηγάζουν μεγάλα ποτάμια, έχουν μεγαλύτερο υψόμετρο. Αντίστοιχα το Σουδάν και η Αιθιοπία θα αρχίσουν να ελέγχουν περισσότερο νερό απ' το Νείλο, έτσι ώστε να καλύψουν τις αναπτυξιακές τους ανάγκες. Αυτό θα χειροτερέψει δραματικά την κατάσταση της Αιγύπτου.

Οι εθνικιστικές / δι-εθνικιστικές καπιταλιστικές εντάσεις συναντούν την ηχώ τους σε δύο στρατηγικές τους ενοχές προταθεί για την διαχείριση του νερού: την στρατηγική της *ολοκληρώσης* (που προτείνεται προς το παρόν από την Παγκόσμια Τράπεζα) η οποία ακολουθούντας το αρχικό σχέδιο του Τζωρτζιλ στοχεύει στην δημιουργία υδρο/πολιτικών ενοτήτων στη Μέση Ανατολή και την στρατηγική του *κατακρηματισμού* που είναι ευχαριστημένη να αξιοποιεί τις δυναμικές που προσφέρουν τα υπάρχοντα σήμερα σύνορα. Και οι δύο αυτές στρατηγικές των κυρίαρχων τάσεων είναι πάντως ενομένες στην απόφαση να χρησιμοποιήσουν το νερό σαν όπλο στον πόλεμό τους ενάντια τους προλετάριους.

<span> </span> <span> </span>	<span> </span> <span> </span>
<span></span>	
Ιράκ	
<span></span>	
Ο ποταμός Σαντάμ (ένας υδάτινος διάδρομος ανάμεσα στη Βαγδάτη και την Βασόρα) φαινομενικά σχεδιάστηκε για να συμβάλει στην επανόχρηση εγκαταλειμμένων εκτάσεων γης: πιο σημαντικό είναι όμως ότι αυτό το σχέδιο τεχνητού ποταμού έχει στόχο τον εκποτισμό των Αράβων Marsh, ετεροδοξον μουσουλμάνων της ερήμου που εγκαταστάθηκαν στις περιοχές απ' τις οποίες θα περάσει ο ποταμός μετά την αποτυχημένη εξέγερσή τους το 1991. Κατά συνέπεια μιλάμε για ένα διπλό, πολιτικό και "εκπολιτιστικό" έργο, που σκοπεύει να εκμηδενίσει έναν τρόπο ζωής και να μετατρέψει πληθυσμούς που ήταν απαραίκεις σε μισθοώτους σκλάβους. Το κράτος του Ισραήλ έχει χρησιμοποιήσει παρόμοια στρατηγική για να ξεριζώσει Άραβες από τα εδάφη τους, τουλάχιστον από το 1951. Μια τεχνική σχετικά με τέτοιες μεθοδεύσεις είναι να αυξάνεται τεχνητά η αλκαλικότητα σε ποταμίσια νερά, από ένα σημείο της ροής και μετά, έτσι ώστε να είναι εντελώς ακατάλληλα για άδρευση. Οι πλεονάζοντες βοσκοί αναγκάζονται για της βίας να εγκαταλείψουν την γη τους και να μεταναστεύσουν. Ενώστο Ισραήλ ακολούθησε συστηματικά τέτοιες μεθόδους ενάντια στους Παλαιστίνιους, το όργιο καταστροφών στο Ιράκ που ακολούθησε την αποχώρηση του ιρακινού στρατού από το Κουβέιτ περιελάμβανε και μια πολιτική "σπανιότητα του νερού", όπου εργοστάσια καθαρισμού του νερού καταστράφηκαν συθέμελα. Ο Borgida κάποτε επισήμανε, αναφορικά με τις πλημμύρες στην κολαδά Ρο: "Το κεφάλαιο δεν είναι σε θέση να μεταφέρει το προϊόν της εργασίας των γενεών που πέρασαν στις μελλοντικές". Το κεφάλαιο δεν θέλει συνθήκες διατήρησης των πραγμάτων, αλλά τεράστια συμβόλαιο ανοικοδόμησης· και για να επιτευχθεί κάτι τέτοιο οι φυσικές καταστροφές είναι ακατάλληλες. Οπότε το κεφάλαιο σχεδιάζει και πραγματοποιεί οργανωμένες καταστροφές, με αξιοποίησημ συχνότητα, και κάνει κάθε μεταπολεμική ανοικοδόμηση "το επιχειρηματικό σύμβολαιο του αιώνα". Αν και η παρατήρηση του Borgida δεν πρέπει να γενικευτεί αδιάκριτα, τριαίριάζει στα συμφερόντα που διαγράφονται στα σεβάρια μεταΣανταμικής "ανοικοδόμησης" του Ιράκ.	
<span></span>	
Τουρκία	
<span></span>	
Η τουρκική αστική τάξη χρησιμοποιεί τα φράγματα και τις τεχνικές άδρευσης για να αναδιαρθώσει τις ανατολικές περιοχές του κράτους της από εκτάσεις μικρής ιδιοκτησίας και παραγωγικότητας σε περιοχές μισθωτής σκλαβιάς στην αγροτική βιομηχανία. Αυτό δεν συμβαίνει μόνο στην Τουρκία αφού η κατασκευή φραγμάτων χρησιμοποιείται και στην Ινδία για να εκκαθαριστούν περιοχές αγροτών που έχουν στο παρελθόν δώσει σκληρούς αγώνες. Το τουρκικό πρόγραμμα είναι ύψους 32 δισ. δολαρίων και προβλέπει την κατασκευή 19 υδροηλεκτρικών εργοστασίων και 22 φραγάτων κατα μήκος του Ευφράτη, του Τίγγρη και άλλων ποταμών που διέρχονται από την νοτιοδυτική Τουρκία. Όταν το σχέδιο αυτό θα έχει ολοκληρωθεί, στα επόμενα 50 χρόνια, αναμένεται ότι η στάθμη του Ευφράτη θα πέσει κατά 30% έως 50% ενώ θα αυξηθεί η ποσότητά αλάτων, λιπασμάτων και άλλων ρυπογόνων ουσιών που θα	

καταλήγει στο ποτάμι. Μόνο η κατασκευή του φράγματος Ατατούρκ συνεπάγεται την εκτόπιση των πληθυσμών 155 χωριών, που έχουν αποτελέσει βάσεις των Κούρδων ανταρτών. Αυτός ο κόσμος θα εγκατασταθεί σε επιτηρούμενες νέες περιοχές / στρατόπεδα, στη βάση μεθόδων ανάλογων με εκείνες που χρησιμοποιήθηκαν στις ΗΠΑ εναντίον των γηγενών ινδιάνων τους προηγούμενους αιώνες. Οι κούρδοι που απορραίζουν να συνεργαστούν με την κεντρική κυβέρνηση θα "αναβαθμιστούν" ενώ οι υπόλοιποι θα παραμείνουν "υπο επίβλεψη".

Παράλληλα η τουρκική εξουσιαστική τάξη έχει αποφασίσει ότι το νερό είναι ιδανικός τρόπος για να πάρει το πάνω χέρι απέναντι στα κράτη της Συρίας και του Ιράκ. Σε πρώτη φάση ο Ευφράτης θα μιλκοκαριστεί αναγκάζοντας τους Σύριους να υποκύψουν, και στο βαθμό που συμφωνήσουν σε νέους όρους και τιμές για να παραλαβάνουν νερό στις αναγκαίες ποσότητες θα ακολουθήσει το όπλο του Τίγγρη ώστε να υπάρχουν ανάλογα σφөλη για το τουρκικό κράτος από την μεριά του Ιράκ. Αυτή η διαγραφόμενη κρίση του νερού έφερε την επαναπροσέγγιση μεταξύ Συρίας και Ιράκ, κρατών τα οποία για δεκαετίες βρισκόταν σε ανταγωνισμό μεταξύ τους.

Επιπλέον το τουρκικό κράτος μεταφέρει με πλοία νερό στη βόρεια Κύπρο ενώ διαπραγματεύεται την πώληση νερού στο Ισραήλ.

### Παλαιστίνη

Η οικονομική και τεχνολογική υπεροχή του Ισραήλ διαμορφώνει τους όρους της έλλειψης νερού στην Παλαιστίνη. Το Ισραήλ έχει πετύχει να φτάσει στο σημείο όπου το 97% του ΑΕΠ του προκύπτει από δραστηριότητες που χρειάζεται να χρησιμοποιούν μόνο το 5% των υδάτων του (Tony Allan).

Την ίδια στιγμή που το Ισραήλ έχει πετύχει τόσο υψηλή αποτελεσματικότητα στη χρήση του νερού εμποδίζει την ανάπτυξη των Παλαιστινιακών δυνατοτήτων για συγκέντρωση και χρήση υδάτων για καθαρά στρατηγικούς λόγους. Απο το 1967 το Ισραήλ επιτρέπει στους Παλαιστίνιους να χρησιμοποιούν μόνο 13 γεωτρήσεις στην Δυτική Όχθη. Αλλά ακόμα και σ' αυτές τις περιπτώσεις το Ισραήλ επιμένει να χρησιμοποιούν αποκλειστικά και μόνο μια ισραηλινή εταιρεία γεωτρήσεων, την Mekorot, η οποία φυσικά ελέγχει απόλυτα ό,τι θέλει από τις δουλειές της. Ο έλεγχος των υδάτων είναι μια έμφση μεθοδος μείωσης του Παλαιστινιακού πληθυσμού και της οικονομικής ανάπτυξής τους. Ενώ το Ισραήλ έχει την τεχνολογική δυνατότητα να αξιοποιεί και να επαναχρησιμοποιεί το νερό, οι Παλαιστίνιοι αγρότες δεν έχουν τίποτα. Οι ιούκρη και για τα εργοστάσια αφαλάτωσης, τα οποία είναι πέρα από τις δυνατότητες των Παλαιστινίων. Επιπλέον, όταν ο Αριέλ Σαρόν ήταν υπουργός δημοσίων έργων, έπεμνε ότι όλο το "περισσευόμενο" νερό, είτε ανακυκλωμένο είτε όχι, θα έπρεπε να καταλήγει στα χέρια των Ισραηλινών.

Απο διάφορες πηγές μπορούμε να συμπεράνουμε ότι το νερό ήταν μια από τις υπόγειες αιτίες τόσο για τον Αραβο - Ισραηλινό πόλεμο του 1967, όσο και για την παλαιστινιακή εξέγερση. Είναι γνωστό ότι περίπου το 40% των υδάτων που χρησιμοποιεί το Ισραήλ προέρχονται από πηγές στη Δυτική Όχθη και στη Δωριδεία της Γάζας. Οι εβραϊκοί οικισμοί στα παλαιστινιακά εδάφη έχουν κατανάλωση 90 με 120 κυβικά ανα άτομο, την ίδια στιγμή που στις αραβικές γειτονιές το αντίστοιχο νόυμερο είναι μόνο 25 με 35 κυβικά ανα άτομο.

Απο την στιγμή που το Ισραήλ έχει πλέον την οικονομική δυνατότητα να περιορίσει τη χρήση νερού για αγροτικούς σκόπους, είναι πιθανό στο μέλλον ότι θα προσφέρει "νερό έναντι ειρήνης" σε κάποιες μελλοντικές διαπραγματεύσεις. Μερικοί ειδικοί λένε ότι στην πραγματικότητα ήδη το Ισραήλ θα μπορούσε να χρησιμοποιεί 400 εκατομύρια κυβικά μέτρα τον χρόνο λιγότερα από τα 2 δισ. τον χρόνο που χρησιμοποιεί τώρα. Οι λόγοι που αυτό δεν γίνεται είναι πολιτικοί και έχουν σχέση με το να διατηρήσει το Ισραήλ το "πάνω χέρι" σε οποιαδήποτε "ειρηνευτική διαδικασία".

### Συμπεράσματα

Καθώς οι κυβερνήσεις της περιοχής (με την εξαίρεση του Ισραήλ και της Τουρκίας) απέτυχαν να μετατρέψουν την πληθυσμιακή μεγεθυνση των κρατών τους σε καπιταλιστικό πλεονέκτημα (όπως έκαναν οι πρώτες καπιταλιστικές δυνάμεις του

Αν αυτοί οι κατοχικοί μελωδίες ξεδιπλώνονται μακριά από τα φώτα της δυτικής δημοσιότητας (όχι όμως και εν αγνοία ενδιαφερόμενων «μεγάλων δυνάμεων» που, ποιός ξέρει, ίσως εκφράσουν κάποια στιγμή την βαθιά τους λύπη για τις αμερικανικές απώλειες στο αφγανιστάν) στην περίπτωση του Ιράκ, που είναι πιο φρέσκια και μεγαλύτερου γεωπολιτικού βάρους τα δεδομένα είναι λίγο πολύ γνωστά. Η, ευκόλως εννοούμενα.

Μοιάζει σα να δικαιωνόμαστε για την άποψη που είχαμε διατυπώσει ότι ο στρατός του μπισαδίου καθεστώτος υποχάρησε συντεταγμένα και βάσει διαταγών στο φιλικό γι' αυτόν αστικό περιβάλλον των Ιρακινών πόλε-

μη η υπερπροηγμένη στρατιωτική μηχανή της Αμερικής μπορούσε να ανταπεξέλθει σε έναν πόλεμο με μη συμβατικές μεθόδους» γράφει ο Maureen Dowd. «Ίσως όμως ο Σαντίμ .... να έπαιξε ένα παιχνίδι ακόνι περισσότερο μη συμβατικό. Μπορεί, για παράδειγμα, να μη σκόπευε εξ αρχής να υπερασπιστεί τη Βαγδάτη και να φρόντισε να διαδοθεί ότι υπήρχε μια «κόκκινη γραμμή» χημικών και βιολογικών όπλων γύρω από την πρωτεύουσα για να κερδίσει χρόνο... Μήπως ήταν αυτός λοιπόν που «πλάσαρε» τους πιστούς του στους Αμερικάνους, οι οποίοι ενεργώντας σαν διπλοί πράκτορες, τροφοδότησαν τη CIA με πλαστά στοιχεία για τις τοποθεσίες που ήταν κρυμμένα τα όπλα ώστε οι

πλισμού, κλη) το γεγονός είναι ότι πλέον η μεγαλύτερη πετρελαιοπηγή του Ιράκ που βρίσκεται στο νότο, έδινε πάνω από 2 εκατομμύρια βαρέλια την ημέρα πριν τον πόλεμο, και μόνο 150 χιλιάδες στα τέλη του μήνα. Και όλα τα φιλόδοξα σχέδια της κατοχικής διοίκησης για 700 χιλιάδες ή και 1,5 εκατομμύρια βαρέλια την ημέρα στα μέσα του Ιούνη, απλά έχουν αποδειχθεί ρητορικές μπαιρούφες.

Μια ματιά και στις τιμές του πετρελαίου θα ήταν διαφωτιστική για τον «πόλεμο του πετρελαίου».

Επιπλέον έχει ατονήσει (δημόσια τουλάχιστον) κάθε κουβέντα για «επενδύσεις» στο Ιράκ. Η μόνη επένδυση που αναμένεται

υπογράφει διμερή συμφωνία με τις ηπα για την μη έκδοση αμερικάνων πολιτών και στρατιωτών στο «διεθνές δικαστήριο εγκλημάτων πολέμου» της Χάγης, ποιός όχι, και ποιός έχουν υπογράψει... κρυφά.

Γιατί - θυμωμένοι ίσως - οι υπεύθυνοι της υπόθεσης στην Ουάσινγκτον ανακοίνωσαν στις 30 Ιούνη (ημερομηνία που έληγε η προθεσμία για να φανεί ποιοί είναι οι φίλοι και ποιοί οι εχθροί...) ότι υπάρχουν καμιά 40αριά κράτη που υπέγραψαν την συμφωνία, άλλα τόσα περίπου που δεν την υπέγραψαν, και 7 που την υπέγραψαν ...»κρυφά».

Και μας μήκαν έτσι ψύλλοι στ' αυτιά για την στάση της Ελλάδας, η οποία - για λόγους συμφερόντων καθαρά - δεν μπορεί να είναι στην κατηγορία των «δεν υπογράφω, δεν υπογράφω»...

Περίεργο, εξαιρετικά περίεργο, μας φαίνεται το γεγονός ότι το Βουλγαρικό κράτος εμφανίζεται να μην έχει υπογράψει, τιμωρούμενο γι' αυτό με ακύρωση της αμερικανικής βοήθειας (αυτή είναι η ποινή) - την στιγμή που οι μέχρι τώρα επιλογές του απέναντι στις ηπα ήταν «πάρτε, πάρτε». Αλλαγή γραμμής: Η διπλωματική μπλόφα για να ξεκαρφαωθεί μια «κρυφή» υπογραφή: Κανείς δεν πρέπει να αποκλείει το δεύτερο την εποχή της δημιουργικής διπλωματίας...

Αν και το θέμα του διεθνούς δικαστηρίου και των αρμοδιοτήτων του δεν κυριαρχεί πουθενά στην δημοσιότητα, δεν παύει να είναι κάτι που οι ενδιαφερόμενοι και από τις δύο πλευρές του ατλαντικού το έχουν πάρει πολύ σοβαρά.

Πολλά μάλλον μετά την ομαδική μήνυση δεκάδων γυναικών από το Ζαΐρ οι οποίες κατηγορούν τους στρατιώτες του αγγλικού στρατού (μέχρι τότε Βρισκόταν εκεί; είναι ακόμα; δεν ξέρουμε...) ότι τις βίασαν για πάρα πολύ καιρό.

Δεν υπάρχει αμφιβολία για το τι είδους καθάρματα υπηρετούν στους στρατούς, κι ακόμα περισσότερο στους επαγγελματικούς στρατούς. Δεν υπάρχει επίσης αμφιβολία ότι ενέργειες σαν αυτήν των γυναικών του Ζαΐρ (ή των παλαιστινίων εναντίον του Σαρόν στα δικαστήρια του Βελγίου) προκαλούν εκνευρισμό σε διάφορα διεθνή αφεντικά. Η φάρσα της «διεθνούς δικαιοσύνης» - θα σκέφτονται - πρέπει να κοπεί σύρριζα όχι σα βήχας αλλά σα λαιμός. «Διεθνή δικαιοσύνη» απομένουν μόνο οι νικητές. Δεν μπορεί κάθε πικραμένος να αμφισβητεί αυτό το δόγμα...

Πώς να είναι οι σουηδικές φυλακές για τα νεύρα important persons; Έχουν πίσια; Καθαρές πεταστές κάθε μέρα; Δορυφορική τηλεόραση;

Η κυρία Πλάβιτς θα το μάθει - και δεν θα μας το πει. Μετά την σκληρή καταδίκη της σε 11 χρόνια φυλακή από το διεθνές δικαστήριο για τα εγκλήματα στην πρώην Γιουγκοσλαβία, η μακελάρισα της Βοσνίας ζήτησε να φυλακιστεί στη σουηδία. Το σκανδιναβικό κράτος ενέκρινε το αίτημα της. Έτσι η 73χρονη Πλάβιτς θα βγει σε 2 ή 3 χρόνια (στην ηλικία της όλο και κάποιο σοβαρό πρόβλημα υγείας θα κάνει κάποιους δικαστές να δακρύσουν...) μαυρισμένη από το solarium των σουηδικών φυλακών.

Παρόλα αυτά δεν μπορεί να μην σκεφτεί κανείς ότι (και) στην περίπτωση της έχει γίνει «αδικία». Γιατί η κυρία Πλάβιτς νίκησε στην Βοσνία. Για ποιόν λόγο και για ποσό καιρό ακόμα οι διάφοροι τοπικοί νικητές θα πρέπει να λογοδοτούν για τις μεθόδους της νίκης τους - λες κι αυτές είναι άγνωστες ή πρωτότυπες; Μήπως χρειάζεται μια καλή «γενική» νίκη για να μούνε τα πράγματα στη θέση τους;

★

Στη μέση ανατολή «κάνουν ειρήνη». Μια πολύ παράξενη ειρήνη: τριχειρότερη από εκείνη του Όσλο που ποτέ δεν εφάρμοσε το κράτος του Ισραήλ, και ποτισμένη με πολύ περισσότερο αίμα, πολύ περισσότερη δυστυχία. Είναι δυνατό να εγκατέλειψε το κράτος του Ισραήλ έτσι και μισό πόντο από τα σχέδιά του; Όχι, αυτό είναι αδύνατον. Δεν έχει κανένα λόγο να το κάνει. Άρα κάτι ετοιμάζεται. (Μήπως η άφιξη κι εκεί αγγλοσαξονικού στρατού, κάποια μελλοντική στιγμή, για λόγους «ειρήνευσης»?)

★

«Αν η ευρώπη θέλει να είναι ανεξάρτητη, μια πλήρης δύναμη ατάρκτης, σε θέση εξουσίας στην παγκόσμια ακνή, τότε είναι σαφές ότι ο συντομότερος και πιο αξιόπιστος δρόμος για την επίτευξη αυτού του στόχου είναι η διατήρηση καλών σχέσεων με τη ρωσία» δήλωσε ο ρώσος πρόεδρος Πούτιν γιορτάζοντας τα 300 χρόνια της «Αγ. Πετρούπολης».

Όσα λέει ένα βετεράνος καγκεμπίτης τα ξέρει κι άλλος κόσμος. Όσα όμως ξέρει και σκέφτεται ποιός άραγε τα ξέρει;

που δεν είναι ομάδα πολιτική, ούτε θέλουν να γίνουν η «ομάδα 3η γενιά», είναι όμως πολιτικά υποκείμενα, συμμετέχουν σε ομάδες δράσης, έχουν γνώμη καλή η κακή, τότε τί γίνεται; Υπάρχουν διάφορες δυσκολίες, που οι περισσότερες κατάγονται από την ιστορική πολιτική παράδοση του «χώρου» και όχι μόνο, σύμφωνα με την οποία: μια πολιτική εφημερίδα έχει πίσω της μια πολιτική ομάδα, και μια πολιτική ομάδα (που βγάζει μια εφημερίδα) έχει πίσω της κτηνικές πολιτικές φιλοδοξίες ηγεμονίας. Με δεμιτά ή αδέμιτα μέσα.

Δεν είναι αυτή η περίπτωση μας. Δεν ανήκουμε σ' αυτήν την παράδοση. Οπότε δεν θα μπορούσαμε να δεχτούμε, ούτε να αποκηρυχθούμε, πάνω στις οποίες πολιτικές ταυτότητες θα μας έδιναν άλλοι. Και σ' αυτό, ευτυχώς, η «απάντησή» μας καταγόταν από επιλογές που είχαμε κάνει με άλλες αφορμές. Για παράδειγμα: η θεματολογία. Όταν δεν γράφεις για τα όσα πρέπει να γράφει μια πολιτική εφημερίδα της χ, ψ ή ζ «γραμμής», όταν δεν γράφεις μόνο γι' αυτά ή όταν δεν γράφεις κυρίως γι' αυτά, τότε όλος ο δογματισμός της πολιτικής ταξινόμησης ψιλοφρακάρει, ψιλορετάρει, κι αρχίζουν να αποδίδουν (σ' εσένα) πολιτική ταυτότητα με εξώχωρ ηλίθια κριτήρια. Αυτό έγινε και γίνεται ακόμα, και το διασκεδάσαμε δεόντως!

Σ' αυτό το ζήτημα λοιπόν, της πολιτικής ταυτότητας της 3ης γενιάς, η πρακτική μας στάση ήταν κατ' αρχήν να απειθαρχήσουμε στην κατάταξή της σύμφωνα με τις έτοιμες, συνηθισμένες ετικέτες. Και νομίζουμε ότι το καταφέραμε, γιατί διαπιστώσαμε πως άνθρωποι κάποια σοβαρότητας ήταν αβέβαιοι στο να την κατατάξουν εδώ ή εκεί. Παρακάτω το βασικό ήταν και είναι ποιά είναι η δική μας πολιτική ταυτότητα - όχι του χαρτιού. Στο χαρτί μπορεί να εμπιστευτείς κάποια στιγμή και λόγια που «δεν συνάδουν» με καμμία πολιτική ταυτότητα - λόγια τρυφερά, λόγια αμήχανα, λόγια φοβισμένα. Και καλά θα κάνεις.

Τελικά νομίζουμε ότι η 3η γενιά απέκτησε ένα είδος ταυτότητας με το να μην είναι απόλυτα ακριβής σε καμμία. Αυτό είναι ότι χαρακτηρίζει εμάς τους ίδιους, κι άλλοτε μπορεί να ήταν ευχάριστο, άλλοτε εκνευριστικό, άλλοτε δημιουργικό και άλλοτε μια μεγάλη έλλειψη.



Παρόλα αυτά υπάρχουν διαφοροί που θεωρούν ή θεώρησαν την 3η γενιά σαν εφημερίδα μιας κάποιας «τάσης» του αντιεξουσιαστικού χώρου, περίπου σαν επίσημο εκφραστή «γραμμής».

Αν έχει κανένας το κουράγιο (που δεν το ευχόμαστε για κανέναν!) να μαζέψει όσα έχουν γραφτεί για «να βάλουν την 3η γενιά στη θέση της», είτε κατευθείαν είτε σαν μπηχτές, θα βγάλει ενδιαφέροντα συμπεράσματα - όχι για εμάς όμως. Εκείνο που δεν θα βρει πουθενά παραδεδομένο είναι το απλό: ότι η 3η γενιά εξέφραζε αποκλειστικά και μόνο όσους και όσες έγραφαν σ' αυτήν, μόνιμα ή ευκαιριακά. Τελεία και παύλα.

Και το ότι φαίνεται βουνό το να γίνει κατανοητό και παραδεκτό αυτό το τόσο απλό πράγμα δεν οφείλεται σ' εμάς. Οφείλεται στις αντιλήψεις που αποτελούν κομμάτι του παλιού κόσμου. Εμείς βγάσαμε μια εφημερίδα. Πέραν αυτού συμμετείχαμε και συμμετέχουμε σε διάφορες ομάδες που έχουν με τον έναν ή τον άλλο τρόπο την δική τους γραπτή έκφραση απόψεων. Και έχουν την α ή την β δράση, εκείνες ή τις άλλες κατευθύνσεις.

Φυσικά δεν είμαστε σχιζοφρενείς. Κάτι που συζητείται μέσα σε μια ομάδα δουλεύει στο μυαλό κάθε μέλους της... και μπορεί οι σκέψεις αυτού του ανθρώπου (του ατόμου, όχι της ομάδας) να γραφτούν σε ένα χαρτί, και να κουβαλάνε άρα με έμμεσο ή άμεσο τρόπο έναν ευρύτερο προβληματισμό. Είναι αυτό «έκφραση» ή «αντιπροσώπηση» των άλλων; Όχι! Είναι έκφραση μιας συγκεκριμένης στιγμής στη σκέψη ενός ή μιας που σκέφτονται και χώρια και μαζί με άλλους - αυτό! Μπορεί επίσης κάτι που γράφτηκε εδώ ή εκεί και διαβάστηκε από τον έναν ή τον άλλο σύντροφο, την μια ή την άλλη συντρόφισσα, να γίνει αντικείμενο συζήτησης, σχολιασμού, κλπ. Είναι αυτό «γραμμή»; Όχι! Μας δίνουν τα Βιβλία που διαβάζουμε και συμβάλλουν στο να διαμορφώνουμε γνώμη «γραμμή»; Όχι. Μας δίνουν οι κουβέντες που κάνουμε μεταξύ μας «γραμ-

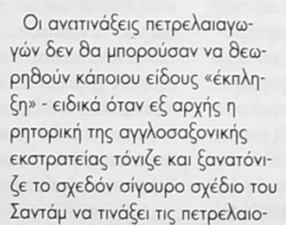
# αποδιάρθρωση

ων, μικρών και μεγάλων, κρατώντας τον φορητό οπλισμό του και έτοιμος για αντάρτικο διαρκείας. Μπορεί η αγγλοαμερικανική κατοχική διοίκηση να βεβαιώνει ότι οι καθημερινές επιθέσεις που δέχεται δεν είναι μέρος σχεδίου αλλά οι σπασμωδικές αντιδράσεις των τελευταίων υποστηρικτών του Χουσεΐν, αλλά αυτά είναι «παρηγορία στον άρρωστο». Οι hit 'n' run επιθέσεις που αφίνουν σχεδόν πάντα πίσω τους αμερικάνους ή άγγλους πεζοναύτες νεκρούς χαρής οι δράστες τους να γίνονται αντιληπτοί, οι καταρρίψεις ελικοπτερωτων, οι επιθέσεις με ροκέτες σε θωρακισμένα, είναι όλα ενέργειες ανθρώπων εκπαιδευμένων σε αντάρτικο - και γιατί όχι στρατιωτών του μπισαδικού καθεστώτος. Το αν τέτοιοι άνθρωποι δρουν κατόπιν διαταγών και άρα ενός σχεδίου, ας το αφήσουμε στην κρίση οποιουδήποτε.

Αμερικάνοι να βομβαρδίσουν λάθος κτίρια; ... Τώρα ίσως να γελάει καθώς οι αντάρτες του σκοτώνουν τους Αμερικάνους στρατιώτες... Το Κογκρέσσο κάνει λάθος: ανακρίνει όσους συνέλεξαν τις πληροφορίες και δεν αναζητεί αυτούς που τις προώθησαν...»

Το είχαμε αναρωτηθεί πάντως μεγαλόφωνα: μα στ' αλήθεια νίκησαν οι αγγλοσάξονες στο Ιράκ;

Μέχρι στιγμής εμφανίζεται σωστή και μια υπόθεση που είχαμε κάνει: πως αν οι αγγλοσάξονες εκστρατεύουν στο Ιράκ και για το πετρέλαιο, δεν είναι επειδή θέλουν να ανοίξουν τις κάνουλες των Ιρακινών κοιτασμάτων, αλλά επειδή θέλουν να τις κλείσουν.



Οι ανατινάξεις πετρελαιογαγών δεν θα μπορούσαν να θεωρηθούν κάποιο είδος «έκπληξη» - ειδικά όταν εξ αρχής η Βαγδάτη έπεσε αμαχητί, αυτά λοιπόν τα διαβάζουμε τώρα στην «έγκυρη» καθεστωτική international herald tribune. Τα λέει Βέβαια με την μορφή ερωτημάτων. Ποιός ξέρει; Μπορεί κάποτε να υπάρξουν και απαντήσεις...

Αλλά είτε η αιτία είναι μικρότερης έκτασης δολιοφθορές, είτε άλλες (κακή κατάσταση του εξο-

με βεβαιότητα είναι μερικές χιλιάδες πεζοναύτες ακόμα. Αλλά φταίνει οι Ιρακίνοι: το «κλίμα αστάθειας» δεν βοηθάει...

Στην αφρική η νέα αποικιοποίηση (και οι ενδοκαπιταλιστικές ανασυρτήσεις) προχωράει καλά κι αθόρυβα. Ίσως για την συγκάλυψη να φταίει κι αυτό: αν για τους άραβες το επικίνδυνο είναι ο «ισλαμισμός» τους που μπορεί όμως να «διορθωθεί», για τους αφρικάνους δεν τίδεται καν τέτοιο θέμα διόρθωσης, και άρα «διαλόγου» στον αναπτυσσόμενο κόσμο για το τί και πώς. Είναι μαύροι, πρώην ανθρωποφάγοι...

Έτσι ο γαλλικός στρατός ξαναπάτησε μετά από δεκαετίες τα εδάφη του Κογκό, σαν «ειρηνευτής» επικεφαλής «πολυεθνικής δύναμης του ΟΗΕ». Ενώ στη Λιβερία ο λαός «παρακαλεί» τους αμερικάνους να στείλουν κι αυτοί τους ειρηνοποιούς πεζοναύτες τους εκεί.

Η νιγηρία έχει μπει κι αυτή στη λίστα «έκτακτης ειρηνευτικής ανάγκης», ενώ η ζιμπάμπουε είναι πάντα στο μάτι των αγγλοσάξονων.

Γίνεται η αφρικανική μοιρασιά ύστερα από συμφωνία μεταξύ των μεγάλων αφεντικών; Έχουμε ρητορική της αγγλοσαξονικής εκστρατείας τόνιξε και ξανατόνιζε το σχεδόν σίγουρο σχέδιο του Σαντάμ να τινάζει τις πετρελαιοπηγές - πράγμα που έγινε σε πολύ μικρή κλίμακα.

★

Την άρα που γράφονται αυτές οι γραμμές μια ενδιαφέρουσα ενδοκαπιταλιστική αντίθεση βρίσκεται σε εξέλιξη. Αυτή που σχετίζεται με το ποιά κράτη έχουν

«Στο Ιράκ ο Ντόναλντ Ράμφελντ ήθελε να αποδείξει

μή»; Όχι. Γιατί η «γραμμή» είναι περίπου διαταγή, και συνοδεύεται από συγκεκριμένους (ανθρώπινους) μηχανισμούς που την «προωθούν προς τα κάτω», επιτηρούν την εφαρμογή της, κλπ κλπ.

Ούτε λοιπόν η 3η γενιά ανέλαβε να εκφράζει άλλους απ' όσους έμπαιναν στον μελά να την φτιάχνουν, ούτε ανέλαβε να καθοδηγήσει κανέναν. Δόξα στις χιλίες καλοκαθουρντισμένες τράπεζες: οι σύντροφοι και οι συντρόφισσες ούτε καθοδήγηση θα ανέχονταν, ούτε έχουν δυσκολία άμεσης έκφρασης όταν και όπως κρίνουν ότι την θέλουν. Οτιδήποτε διαφορετικό έχει ειπωθεί είχε στόχο όχι την 3η γενιά αλλά την υποτίμηση όλων αυτών των ανθρώπων και της πολιτικής τους δουλειάς. Γνωστά τα πράγματα, γνωστά τα κίνητρα...

Απο και και πέρα νομίζουμε πως οποτεδήποτε υπάρξει «τάση», «διάσταση», «έκταση», «έκσταση», οποιoδήποτε τέλος πάντων πολιτικό υποκείμενο συλλογικά διαμορφωμένο και με συνείδηση του εαυτού του, θα βρει τον τρόπο και τα μέσα να δηλώσει την ύπαρξή του... Δεν θα το αναθέσει σε εργολάβο!

Δεν είναι κάπως περίεργο να λέτε ότι η 3η γενιά είναι περίπου άσχετη με διάφορες απόψεις ή και πρακτικές;

Δεν λέμε ότι είναι «άσχετη», γιατί αυτό θα ισοδυναμούσε με το ότι εμείς «είμαστε άσχετοι». Λέμε ότι η 3η γενιά δεν εξέφρασε ούτε έσυρε κανέναν, πλην ημών φυσικά. Πέραν αυτού πράγματι στην 3η γενιά γράφτηκαν γνώμες συγγενικές με εκείνες που έχουν γραφτεί όλα αυτά τα χρόνια σε δεκάδες άλλα έντυπα συντρόφων και συντροφισσών - όπως επίσης γράφτηκαν και γνώμες διαφορετικές. Πράγματι πολλά απ' αυτά που έχουμε στα κεφάλια μας είναι προϊόντα συλλογικών διαδικασιών, συζητήσεων, συμφωνιών, διαφωνιών, αποριών. Πράγματι διάφορα απ' όσα έχουν γραφτεί κατά καιρούς στην 3η γενιά είναι τμήματα μιας διαρκούς αναζήτησης / σύνθεσης απόψεων - όπως ακριβώς συμβαίνει και με πολλά ακόμα έντυπα - και άλλα είναι μονόλογοι ή και κλοπές! Πράγματι επίσης υπάρχουν πράγματα που έχουν ειπωθεί ή γραφτεί από συντρόφους και συντρόφισσες και μας έχουν επηρεάσει. Και λοιπόν, είναι αλήθεια: υπάρχουν μερικές δεκάδες ανθρώπων που μας τιμούν και τους τιμούμε συντροφικά! Ναι, είναι αλήθεια, υπάρχει μια σχηματική υπογραφή που τα συνδέει όλα αυτά, το αστέρι - που σ' άλλους μπορεί να λείει πολλά και σ' άλλους λιγά. Λυθήκε το μυστήριο;

Ας ξαναγυρίσουμε στην αναδρομή.

Ναι. Το αρχικό πλάνο, αυτό που ξεκίνησε με τις αβεβαιότητες που είπαμε ή δεν είπαμε, ήταν να βγει η 3η γενιά για 2 χρόνια. Στα 2 χρόνια είπαμε: «καλά, ας βγει έναν χρόνο ακόμα, και βλέπουμε». Και μετά, στο τέλος της τρίτης χρονιάς: «ε, τί θα γίνει; χρόνο το χρόνο θα το πηγαίνουμε; ας δώσουμε άλλα δύο χρόνια». Φαίνεται κάπως αστείο, αλλά έτσι προχωράγαμε.

Ουσιαστικά εκείνο που έδινε ζωή στην 3η γενιά - δηλαδή όρεξη σ' εμάς - ήταν το γεγονός ότι οι συλλογικές διαδικασίες στις οποίες συμμετείχαμε και συμμετέχουμε είχαν ζωή οι ίδιες. Δύσκολη πότε πότε, με φθορά άλλοτε - πώς αλλιώς; - αλλά και με δημιουργικότητα, με καινούργια βήματα, με ανοίγματα στην σκέψη και στην πράξη. Συνέβαινε το ανάποδο απ' αυτό που διαδίδουν οι πικρόχολοι: δεν είναι τα έντυπα που «σέρνουν» τα συλλογικά εγχειρήματα, αλλά τα συλλογικά εγχειρήματα που στηρίζουν τα έντυπα, και όχι μόνο τα έντυπα, και όχι μόνο την 3η γενιά φυσικά.

Λοιπόν από τις αρχές του 1999 οι σύντροφοι και οι συντρόφισσες, ομάδες και άτομα, αρχίσαμε να έχουμε μια όλο και πιο «γνήνη» σχέση με πλευρές της πραγματικότητας. Ήταν αρχικά η εκ νέου παρέλαση της ελληνοσερβικής φιλίας υπο το λάβαρο του πατριωτικού αντιαμερικανισμού light και postmodern... ήταν ύστερα η άφιξη του τρομερού δολοφόνου Κλίντον (που να ήξεραν ποιός θα ακολουθούσε...), ζητήματα που οπωσδήποτε έβαλαν στην ημερήσια διάταξη την ανάγκη μεγαλύτερης συνοχής και σαφήνειας τόσο στις απόψεις όσο και στη δράση.

Επιπλέον, κι αυτό είχε ιδιαίτερη σχέση με την σκοπιμότητα της έκδοσης πολιτικών εντύπων του περιεχομένου και της «παραξενιάς» της 3η γενιάς, φιλοθεωρήσαμε (το «φιλό» έχει να κάνει με την ενστικτώδη αντίληψη του πράγματος) ότι όλα αυτά τα πολεμικά γεγονότα διεθνούς κλίμακας άρχιζαν να ραγίζουν το λούστρο της «γλυκειάς ζωής» που βασιλεύει σε όλα τα nineties. Το ότι η πατριωτική πανούκλα των ελλήνων η οποία μέχρι εκείνη τη στιγμή απολάμβανε να σκοτώνει μετανάστες (ή να σηκώνει αδιάφορα τους ώμους στις δολοφονίες τους) και να γαμιάει μετανάστριες (ή να σηκώνει αδιάφορα τους ώμους στην ταπείνωσή τους) είχε αρχίσει να φοβάται για το μέλλον της ήταν βέβαια κάτι αδιόρατο, στην ατμόσφαιρα... Αλλά για εμάς, που σαν «περιθωριακοί» έχουμε και λίγο σκυλία ήδη, πεζοδρομιακά, και που μας είναι αρκετή μια «μυρωδιά στον αέρα»

για να πάρουμε έναν δρόμο για κάμποσο, για εμάς λοιπόν αυτή η αλλαγή δεδομένων ή η υποψία αλλαγής δεδομένων ήταν ένα επιπλέον κίνητρο να συνεχίσουμε την 3η γενιά. Όχι ότι θα έφερνε το "φως το αληθινό" στους παραστρατημένους... όχι δα! Απλά θα μας κράταγε σε κάποια φόρμα - και μπορεί να φαινόταν χρήσιμη και σε κανέναν άλλον.

*Είχε η 3η γενιά μια έμμονη αναφορά στα Βαλκάνια, και όχι μόνο. Γιατί αυτό, την εποχή μάλιστα που μόνο τα Βαλκάνια δεν απασχολούσαν κανέναν;*

Κατ' αρχήν μερικές βασικές απόψεις, που αποτελούν και προϋποθέσεις του προσανατολισμού μας στην 3η γενιά στο καταραμένο εκείνο είδος θεμάτων που λέγονται "εξωτερική πολιτική του ελληνικού κράτους", είναι προϊόντα συγκεκριμένων πολιτικών ομάδων, που δεν θα πούμε εδώ τα ονόματά τους. Είναι γνωστές. Δεύτερον υπάρχει στη σκέψη μας η επίδραση της άποψης ενός συντρόφου αναρχικού από την Κύπρο, ο οποίος σε μια κουβέντα στη Σαλονίκη το 1994 έθεσε το θέμα της γεωπολιτικής και γεωκοινωνικής αναφοράς με όρους ανταγωνισμού. Είπε δηλαδή ο άνθρωπος (δικά μας τα λόγια) ότι: "Βρισκόμαστε στη μέση ανατολή, στην ανατολική μεσόγειο, και οφείλουμε να γνωρίζουμε τί γίνεται σ' αυτήν την περιοχή του κόσμου, οφείλουμε να ξέρουμε και τα πραγματικά μαχόμενα κοινωνικά υποκείμενα, τους λόγους, τα έργα τους εδώ γύρω, γιατί αυτά τα αφεντικά κι αυτοί οι αγώνες είναι που καθορίζουν τελικά και την δική μας ζωή".

Είναι πολύ σοβαρή αυτή η σκέψη, και πάει πολύ μακριά. Επειδή σαν "πολιτικός", δηλαδή σαν παιδεία, και όχι μόνο μέσα απ' το σχολείο, ούτε καν κυρίως από κεί, αλλά μέσα από τα διαβάσματά μας, την επιρροή των ιδεών, την μουσική κλπ, άσχετα από ιδεολογικές επιλογές, εδώ στην Ελλάδα έχουμε γενικά την πλάτη γυρισμένη τόσο προς τα ανατολικά, όσο και προς τα βόρεια. Δεν είναι επειδή "νιάδουμε ευρωπαίοι", όσο κυρίως επειδή συλλογικά και ασυνείδητα (για πολλούς και συνειδητά) θεωρούμε και τους Βαλκάνιους και τους μεσανατολίτες κακομοίρηδες... Τί καλό και ενδιαφέρον μπορεί να έρδει από κεί, τί "επαναστατικό" έχουν που μπορεί να το ζηλέψουμε; Όπλα... εντάξει. Τίποτα άλλο όμως.

Ε, λοιπόν αυτό, εκτός από (δύσκολο να κρυφτεί) ρατσισμό, βρωμάει και βλακεία. Γιατί ναι, σ' αλήθεια, έχει σημασία κάθε στιγμή του ανταγωνισμού οπουδήποτε στον κόσμο, κι άρα έχει μεγάλη σημασία και η Τσιάνπας, και η αργεντινή... Αλλά γιατί να μη δίνουμε ακόμα μεγαλύτερη και σταθερότερη σημασία, απ' την άποψη του ανταγωνισμού, στην Βουλγαρία, στην Αλβανία, στην Σερβία, στην Τουρκία, στην Συρία, στην Αίγυπτο, στην Παλαιστίνη, στο Ισραήλ, στην Κύπρο όταν είναι προφανές ότι στην παγκόσμια πολιτική των αφεντικών, αλλά και στους μικρής κλίμακας "τοπικούς" σχεδιασμούς αυτή όλη η περιοχή έχει ενιαίο "ενδιαφέρον";

Αυτοί ήταν, και είναι, οι λόγοι που προσπαθήσαμε να κάνουμε κάποιες αναφορές στο κόσσοβο, την Τουρκία, στην Κύπρο, στην Παλαιστίνη και στην Αλγερία. Μερικοί έβγαλαν το συμπέρασμα ότι είμαστε (συγκαλυμένα ή όχι αδιάφορο) "τριτοκοσμικοί". Αυτές είναι οι αγκυλώσεις και η βλακεία: οι έτοιμες κατατάξεις. Αλλά για εμάς, που δεν είπαμε ποτέ "να οι επαναστάτες, η ελπίδα του πλανήτη", το πρόβλημα δεν είναι αυτοί οι χαρακτηρισμοί. Είναι το ότι δεν καταφέραμε να μάθουμε αρκετά για τον κοινωνικό ταξικό ανταγωνισμό σ' αυτές τις "αγνώστες" και "υποδεέστερες" περιοχές, και δεν καταλαβαίνουμε ακόμα πολλά πράγματα. Η επιμονή μας έχει μείνει ρηχή ως τώρα.

*Στοιχείο "τριτοκοσμισμού" θεωρήθηκε και η σταθερή αναφορά σας στους μετανάστες. Άλλοι είπαν ειρωνικά ότι βρήκατε τα "επαναστατικά υποκείμενα".*

Αν το δει κανείς από την ανάποδη μεριά τέτοιες απόψεις ανήκουν απλά στο ίδιο σύνδρομο πρωτοκοσμικού ναρκισσισμού. Εν πάσει περιπτώσει, το έχουμε ξαναπεί, δεν ψάχναμε κανένα "επαναστατικό υποκείμενο". Τον προσανατολισμό μας ψάχναμε. Οι μετανάστες βοήθησαν εμάς πολύ περισσότερο απ' ότι εμείς αυτούς: μας θύμιζαν μια μεγάλη πλευρά του αίσχους της καπιταλιστικής πραγματικότητας όταν όλα γύρω μας δούλευαν για την ρουτίνα της συγκάλυψής του.

*Είχατε επίσης κάποια σταθερή αναφορά σε θέματα "νέων τεχνολογιών": πληροφορική, γενετική, θεωρία του χάους παλιότερα, για την ενέργεια πιο πρόσφατα. Πώς αυτή η επιλογή;*

Άλλη μια τρανή απόδειξη του "τριτοκοσμισμού" μας! Στα σοβαρά τώρα κι εδώ πρόκειται για μισή δουλειά. Είναι προσωπικές εκτιμήσεις αυτές, που λένε ότι ο καπιταλιστικός κόσμος συνολικά "αλλάζει παράδειγμα" (με την τρόπο που το εννοεί ο Κuhn για την επιστήμη) τα τελευταία 15 χρόνια, αλλάζει συνολικά

μοντέλο οργάνωσης, και ότι αυτό είναι γεγονός σημασίας το ίδιο μεγάλης, ή και μεγαλύτερης, με την καθιέρωση της μαζικής μηχανοποίησης. Εν ολίγοις ότι ζούμε σε μια εποχή αλλαγών τόσο ριζικών που ποτέ δεν θα μπορούσαμε να φανταστούμε. Και πως σαν πολιτικά υποκείμενα πρέπει να δώσουμε πολύ μεγάλη προσοχή στις εξελίξεις αυτές, παίρνοντας υπόψη την επιπλέον δυσκολία (επιπλέον από το ό,τι όλα αυτά είναι σε μεγάλο βαθμό καινούργια) ότι οι αλλαγές είναι σε εξέλιξη, δεν έχουν αποκρυσταλλωθεί ακόμα, και αυτή η η αποκρυστάλλωση είναι ένα από τα πιο σημαντικά διακυβεύματα του ενδοκαπιταλιστικού ανταγωνισμού παγκόσμια.

Αλλά σ' όλα τη διαδρομή της 3η γενιάς μόνο νύξεις μπορούσαμε να κάνουμε γι' αυτά τα θέματα. Ίσως να ήταν αδύνατο "αντικειμενικά" να κάνουμε κάτι παραπάνω, ίσως και ήταν και προσωπικές αδυναμίες. Σίγουρα πάντως δεν καταφέραμε να υποδείξουμε με πειστικό τρόπο την "κοσμογονία" αυτής της ριζικής αναδιάρθρωσης. Πρέπει να επιμείνουμε όμως, ερευνώντας περισσότερο.

*Συμφωνείτε με την άποψη του Νέγκρι ότι μαζί με τον ριζικό μετασχηματισμό της καπιταλιστικής οργάνωσης αναδύεται ήδη ένα καινούργιο ανταγωνιστικό υποκείμενο, ο "γνωσιολογικός εργάτης" που θα παίξει κεντρικό ρόλο στο άμεσο μέλλον;*

Κατ' αρχήν να ξεκαθαρίσουμε κάτι: η προσφορά του Νέγκρι στην επαναστατική σκέψη τελείωσε κάπου εκεί μαζί με την δεκαετία του '70. Έκτοτε, όλο και περισσότερο, ο καθηγητής Νέγκρι είναι ένας μισομπαγάσας μισοπροδότης που βιάζεται (με την κυριολεκτική έννοια, της βίας) να κοιτάει το μέλλον επειδή ντρέπεται να κοιτάει το παρελθόν (του). Ο τρόπος που φρόντισε για το τομάρι του και αποφυλακίστηκε τότε (με τις εκλογές, τον Πανέλα, κλπ) μόνο τιμή του δεν είναι. Με την ικανότητα που έχει να μεγενδύνει το οτιδήποτε (προ)βλέπει έκτοτε πολλά. Το θέμα δεν είναι ότι κάνει άχρηστες παρατηρήσεις - κάθε άλλο. Το θέμα είναι ότι χωρίς την μαζική πολιτική δράση έχει ξεπέσει σε έναν θεωρητικό ευαγγελιστή με "προσωπικό μύθο" - και τελικά η μεθοδός του έχει γίνει ένας πλουμιστός στρουκτουραλισμός. Είχαν δίκιο κάτι αμερικάνοι πιτσιρικάδες που σχολίασαν ότι το τελευταίο (και τόσο γρήγορα διαψευδέν) ευαγγέλιο, την "Αυτοκρατορία", την έγραψε με τον Χαρτ σε σπηλιά: η σχέση του με την πραγματικότητα είναι πλέον πολύ μεσολαβημένη και επιλεκτική.

Πέραν αυτών δεν έχουμε περιθώριο να συμφωνήσουμε ότι υπάρχει υπο δημιουργία μια καινούργια "κεντρική" φιγούρα του ανταγωνισμού, στις μητροπόλεις. Δεν την βλέπουμε. Μπορεί να μην ξέρουμε καλά. Οστόσο μήπως είναι πολύ ωαρίς; Ο "γνωσιολογικός εργάτης" μπορεί να αποδειχθεί στο μέλλον κάποιου είδους προπομπός - μην ξεχνάμε όμως πως η ανασύνθεση του μαχόμενου προλεταριάτου θα είναι όντως ανασύνθεση, πρωτόπυη και αιφνιδιαστική: κι όχι νέος καταμερισμός αρμοδιοτήτων. Λείπουν αποφασιστικές εμπειρίες ανταγωνισμού ακόμα.

*Ένα θέμα που εξασφάλισε σίγουρους εχθρούς στην 3η γενιά ήταν η κριτική της στο κίνημα της αντιπαγκοσμιοποίησης". Πώς κρίνετε σήμερα αυτό το θέμα.*

Το να κάνει εχθρούς μια πολιτική εφημερίδα, μια πολιτική ομάδα, γενικά: κάτι που κατατίθεται δημόσια και μαχητικά, είναι καλό. Ύστερα δεν κάναμε μόνο εμείς κριτική. Έκαναν και κάνουν, και με πιο πλήρη τρόπο ίσως, διάφορες ομάδες συντρόφων, τόσο εδώ όσο και στο εξωτερικό. Και μάλιστα η δική τους κριτική έχει μεγαλύτερη σημασία, επειδή είναι κριτική ομάδων. Υπάρχουν διαφορετικές εστιάσεις, αλλά νομίζουμε πως σε γενικές γραμμές όλες αυτές οι κριτικές λένε αρκετά κοντινά πράγματα.

Τώρα το ότι οι οπαδοί του "κινήματος της αντιπαγκοσμιοποίησης" δεν δέλουν να ακούσουν κουβέντα δεν μας κάνει εντύπωση. Μέρος του φαινομένου είναι οι άνθρωποι, όχι της άρνησής του.

*Τα γεγονότα της Θεσσαλονίκης πρόσφατα προσέθεσαν κατά τη γνώμη σας κάτι καινούργιο;*

Όχι. Το ότι το τραίνο αυτής της φάρσας πέρασε λαχανιασμένο και μαλλιοκούβαρα και από την "Θεσσαλονίκη 2003" έκανε τα βασικά χαρακτηριστικά της πια αδρά - αν φυσικά έχει κανείς κουράγιο να τα τα δει.

Κερδισμένοι απ' αυτήν την ιστορία βγήκαν οι λεωφορειάδες και η κυβέρνηση, η οποία επένδυσε πάνω στο "κίνημα" - και όπως είπε ο Πασχαλίδης εκ των υστέρων (υπουργός βορείου Ελλάδας, έτσι): το έξοδο της αυτό - συμπεριλαμβανομένης της "αποκατάστασης των ζημιών" - ήταν ένα ελάχιστο ποσοστό του κόστους της συνόδου κορυφής. Της ήρθε και φτηνά το "κίνημα" δηλαδή της νοι-

κοκυρεμένης της ελληνικής κυβέρνησης. Πάλι καλά, γιατί είναι σφιχτά τα μεγάθη του κρατικού προπολογοισμού.

Όλοι οι άλλοι έχασαν. Επαιξαν, ο καθένας σύμφωνα με τις φιλοδοξίες του, σημαντικά "κεφάλαια" στη Θεσσαλονίκη 2003, σαν colro grosso. Και πήραν...αυτά που εισπράτουν όλοι από τις φύσκες.

*Δεν παραινίαι αυστηρή αυτή η άποψη; Τόσες χιλιάδες άνθρωποι κάνουν όλοι λάθος;*

Τόσες χιλιάδες; Πόσες δηλαδή; Σύμφωνα με κάποιες άλλες απόψεις οι 80 χιλιάδες που θα παρακολουθούσαν (έστω, πριν λίγα χρόνια) live έναν τελικό κυπέλλου παναθηναϊκός ολυμπιακός "κάνουν λάθος". Γίνονται εθελοντικά

κρέας σ' αφεντικά. Το πιστεύουν αυτό οι 80 και οι 280 χιλιάδες; Όχι. Ε, στη Θεσσαλονίκη πήγαν οι μισοί ενός τελικού. Αλλά με την ίδια ψυχοσυναισθηματική διαδικασία: κούρντισμα, κούρντισμα, κούρντισμα - έρχεται το ραντεβού, έρχεται το ραντεβού, έρχεται το ραντεβού - προδιάθεση για μέθη, αυθυποβολή για μεθη, όλα έτοιμα για την μεθη - στημένο το ματς! μπόμπα να ποτά! - ξενέρωμα, ξενέρωμα, ξενέρωμα....

Αυτό το επιχείρημα των αριθμών εν πάσει περιπτώσει έχει καταντήσει πρόστιχο, ακόμα πιο πολύ στο στόμα διάφορων που είναι αισχρές μειοψηφίες έστω κιαν νομίζουν ότι είναι οι μη αναγνωρισμένοι ηγέτες του λαού. Σε μερικούς μήνες 8 εκατομύρια αυτού του λαού θα ψηφίσουν τα γνωστά κόμματα, για τους γνωστούς λόγους. Αφού τα πλήθη έχουν δικίο παρακαλούμε όλους τους εραστές της ορθότητας των επιλογών του λαού να πάνε να σφίζουν το χέρι κάθε ψηφοφόρου χωριστά, και να πάψουν να σιχτριίζουν εμάς.

Κατά τα άλλα αποδεικνύεται πως το πιο σημαντικό απ' τα χαρακτηριστικά αυτού του "κινήματος", αυτού που φαινομενικά σωστότερα, είναι κάτι που δεν το έχει δείξει κανείς με την ένταση που πρέπει: είναι η κενότητα, η φοβερή φτώχεια των ιδεών του. Πρέπει να είναι η πιο φτωχή σε ιδέες συγκέντρωση ανθρώπων εδώ και έναν τουλάχιστον αιώνα! Δεν μιλάμε για επαναστατικές ιδέες. Αλλά για οποιαδήποτε ιδέα, έστω την πιο μεταρρυθμιστική! Τίποτα, τίποτα, τίποτα! Το πιο "φρέσκο" πράγμα που παίζει στις γραμμές αυτού του φαινομένου είναι κάτι παραγινόμενα υπόλοιπα του εναλλακτισμού των eighties!

Και φαίνεται ότι έχουμε κάνει κι εμείς λάθος που αποδώσαμε σ' αυτήν την ιστορία τον χαρακτήρα "σοσιαλδημοκρατία". Ακόμα και η σοσιαλδημοκρατία τους πέφτει πολλή. Πρόκειται για ένα φλύαρο τίποτα, που ασχολείται κακήν κακάς με τον εαυτό του, ένα είδος καχεκτικού επιλογου στο ναρκισσισμό και την "αυτοπεποίθηση" των μικροαστών και των μεσοαστών των nineties, και από πουθενά δεν βγαίνει ότι υπάρχει έστω και η ελάχιστη μεταρρυθμιστική διάθεση. Κι αυτό είναι το πλέον επικίνδυνο: η πολιτική φαντασμαγορία του τίποτα.

*Γιατί είσαστε τόσο κατηγορηματικοί πως ούτε ρεφορμιστικό δεν είναι αυτό το φαινόμενο;*

Υποτίθεται ότι σε κάποια φάση του έθεσε δυο τρία ζητήματα τα οποία έτσι κι αλλιώς βρίσκονταν στην ατζέντα διάφορων κυβερνήσεων: την φορολόγηση των διεθνών χρηματικών ροών, την διαγραφή των χρεών του " τρίτου κόσμου"... Ε, ακόμα κι αυτές οι ανθρωπιστικές απαιτήσεις ξεχάστηκαν σαν ιριδισμός στην επιφάνεια του νερού μιας λίμνης. Ακούσατε τίποτα περί αυτών στη φοβερή και τρομερή Θεσσαλονίκη 2003; Όχι. Ακούσατε τίποτ' άλλο; Κάτι για μια "κόκκινη γραμμή" μόνο, που πρέπει λείει να πατηθεί... καταπληκτικό. Και μπόλικο χνάτα άγχους πολιτικής επιβίωσης. Τελεία.

Αν υπήρχαν έστω μερικοί ορκισμένοι μεταρρυθμιστές σ' αυτήν την ιστορία, μόλις έμαθαν για παράδειγμα το περιεχόμενο των προτάσεων για το λεγόμενο "ευρωπαϊκό σύνταγμα", θα έπρεπε να φάνε σίδερα! Ποιά κόκκινη γραμμή και πράσιν' άλογα; Ή για την ευρωαμερικάνικη συμφωνία δικαστικής συνεργασίας... Τίποτα όμως. Σαν όλα να συμβαίνουν σε διαφορετικούς πλανήτες. Κι αυτό φαίνεται πως είναι το βάθος του τουριστικού χαρακτήρα που έχει το "κίνημα", και

τον οποίο είχαμε καταλάβει μάλλον επιφανειακά: ενώ, δηλαδή, παριστάνει πως "κινείται", στην πραγματικότητα είναι εντελώς ακίνητο διανοητικά, καθηλωμένο σε ένα είδος μεταμοντέρνας πολυθρόνας (που επιτρέπει το να περπατάς, για παράδειγμα, να σέρνεσαι από μέρος σε μέρος σαν την άδικη κατάρρα), και η καπιταλιστική αναδιάρθρωση περνάει μπροστά απ' τα μάτια του, αλλά γίνεται αντιληπτή σαν "προσεχώς", σαν αζιζοθέατο, σαν πικός ξέρει τι.

Ότι αυτή η διανοητική νέκρα παράγει πολιτικά φαινόμενα, αυτό είναι αλήθεια! Και εκεί τελικά βρίσκεται ο κίνδυνος: η έκφραση του τίποτα δεν είναι το τέλος της ιστορίας! Θα έρδει σύντομα η πολιτική έκφραση του φόβου, του πανικού. Ο καπιταλισμός βρίσκεται σε βαθιά κρίση, σχεδόν σε ανοικτή εμπόλεμη κατάσταση, κι όλη αυτή η φασαρία όχι μόνο δεν δημιουργεί κάποιου είδους σοβαρό εμπόδιο αλλά μάλλον επιταχύνει "απ' τα κάτω" τις εξελίξεις.

*Έχετε πιο αναλυτικά κάποιο παράδειγμα;*

Χρειάζεται; Ποιά είναι η άποψη του πάλοι ποτέ φοβερού και τρομερού σημαφόρου του ρεφορμισμού made in greece, του κκε, για την ε.ε.; Έχει αναρωτηθεί κανείς; Να λοιπόν τί έλεγε η κυρία Παπαρήγα στις αρχές μάρ σε διάσκεψη στελεχών του "δράση Θεσσαλονίκη 2003" (κατά λέξη από τον "ριζοσπάστη"):

*"... η αποδέσμευση να γίνει στόχος πάλης όλων των ευρωπαϊκών λαών και κινήματων, ώστε να υπάρξει συγκέντρωση δυνάμεων σ' αυτή την κατεύθυνση.... Η συγκέντρωση δυνάμεων στο στόχο της αποδέσμευσης σε συνδυασμό, βεβαίως, με αλλαγές στο εσωτερικό της κάθε χώρας, θα οδηγήσει στην οικοδόμηση του αντίπαλου δέους, σε επίπεδο λαϊκών κινήματων, σε κυβερνητικό επίπεδο, που σήμερα λείπει... Η αποδέσμευση δεν σημαίνει εθνική απομόνωση και ξέκομμα από τις διεθνείς οικονομικές σχέσεις... Είναι αποδέσμευση και διεκδίκηση οικονομικών σχέσεων στη βάση του αμοιβαίου συμφέροντος... Παράλληλα, με την τάση της αποδέσμευσης θα αναπτύσσεται η τάση αμοιβαίας συνεργασίας των αποδέσμευμένων χωρών, αλλά και με τρίτες χώρες..."*

Σαφές; Αυτό δεν είναι καν ρεφορμισμός. Αυτό είναι απλά αναγγελία της "συνέχιας του έργου": όταν για παράδειγμα οι συνέπειες της κρίσης θα έχουν φτάσει μέχρι το λαιμό δεν θα "αποδεσμευτούν" οι έλληνες από το ευρώ ώστε υποτιμώντας το εθνικό τους νομισματάκι να διεκδικήσουν "οικονομικές σχέσεις στη βάση του αμοιβαίου συμφέροντος"; Θα δούμε...

Το "ελληνικό κοινωνικό φόρουμ" τί μέρος του λόγου είναι και τί λέει; Εδώ έχουμε την μάλλον κακοφορμισμένη προσπάθεια της "γραμμής Λαλιώτη" να καταφέρει ο συνασπισμός να σταθεί κάπου γύρω στο 4%, ώστε να αποτελέσει στο κοντινό μέλλον δεξμενη κυβερνητικών στελεχών με κάποια κοινοβουλευτική απήχηση. Και δώστου σπρώξιμο από τα μήντια στο "ελληνικό κοινωνικό φόρουμ". Αλλά φαίνεται ότι οι τύποι είναι τελείως ανίκανοι, και στο τέλος θα πρέπει να ηγηθεί αυτοπροσώπως της προσπάθειας ο Λαλιώτης...

Θέλετε τώρα δείγμα πολιτικής ανάλυσης όσων έχουν χωθεί κάτω από τις φτερούγες της πλέον δεξιάς "αριστεράς" των τελευταίων 80 χρόνων, μέσα στο "ελληνικό κοινωνικό φόρουμ"; Να τί λέει για το "κίνημα" η "κομμουνιστική οργάνωση Ελλάδας", πρώην Α/συνέχεια:

*...Το ρεφορμιστικό σχέδιο εκδηλώνεται με προσπάθειες να "κεφαλαιοποιηθεί" το κίνημα σε εκλογικούς σχεδιασμούς... και να "δει" τον επικτικό κόσμο σαν μια πιο δίκαιη εκδοχή του καπιταλισμού. Οι φορείς αυτού του σχεδίου βλέπουν το κίνημα σαν κάτι που θα δώσει ώθηση και θα προωθήσει τέτοιες αστικές καπιταλιστικές δυνάμεις που σήμερα είναι αδύναμες ή νοιώδουν τελείως παραγκωνισμένες από τις ΗΠΑ. Το ριζοσπαστικό σχέδιο, από την άλλη, εκφράζεται κυρίως με την προσπάθεια να παρεμποδιστεί το ρεφορμιστικό. Είναι ένας πόλεμος θέσεων και μια λυκοσυμμαχία, ασταδής, η οποία όμως δεν έσπασε όπως θα ήταν ίσως αναμενόμενο αρκετά ωρίς, και η τακτική που έχει ακολουθηθεί έχει αποδώσει καρπούς μέχρι σήμερα... (και την επιλογή που εγκρίθηκε στο ιδρυτικό σώμα της κοε στις 18 και 19 γενάρη του 2003)*

Τόσο απλά λοιπόν. Οι ρεφορμιστές που δέλουν αυτά, οι επαναστάτες που δέλουν να τους παρεμποδίσουν, η λυκοσυμμαχία μεταξύ επαναστατών και ρεφορμιστών που κρατάει γερά (...) και που σαν τακτική είναι αποδοτική. Φοβερή ανάλυση!

Και για να μην υπάρχει καμμιά απορία για το είδος αυτής της σχέσης των ρεφορμιστών και των επαναστατών (!) να τί έγραφε ένα στέλεχος της οργάνωσης στα μέσα του περασμένου δεκέμβρη:

*...Για να είμαστε τελείως ειλικρινείς αυτήν την στιγμή αν αφαιρέσουμε τον ΣΥΝ και τα συνδικάτα (για τα οποία και κάθε κριτική έχει βάση), αν αφαιρέσουμε και μια δυο μη κυβερνητικές οργανώσεις, τί πραγματικά*

μένει σαν κίνηση, σαν δυναμική, σαν δυνατότητα να αγκαλιαστεί πλατύς κόσμος, να οικοδομηθεί μια ελπίδα; Θα ήταν άλλο το βάρος και η δυναμική ενός Φόρουμ χωρίς αυτούς. Θα ήταν απλά μια άλλη απόπειρα συνεργασίας του "χώρου" ή της εφαρμογής του συσπειρωσιακού μοντέλου. Πολιτικά όμως η εμβέλεια του "χώρου" είναι πολύ μικρή, ενώ το συσπειρωσιακό μοντέλο δεν μπορεί να δώσει απαντήσεις σε γενικότερες αναφορές (που κι αυτές είναι αναγκαίες). Από την άλλη είναι εντελώς καθαρό πως Ελληνικό Κοινωνικό Φόρουμ μόνο με τον ΣΥΝ ή υπό την πλήρη ηγεμονία του δεν έχει καμιά δυναμική.

Νομίζω ότι παρόλες τις διαφορές έχει κατακτηθεί ένα επίπεδο συνεννόησης και διαλόγου που πρέπει να διευρυνθεί και σήμερα "το όλοι μαζί" έχει τεράστια επίδραση, μπορεί να συγκινήσει ευρύτερο κόσμο. Το έχουμε ανάγκη.

Για να είμαστε ειλικρινείς, καλή και η λυκοφιλία. "Έρχεται βροχή, έρχεται μπόρα και παγωνιά, στα πόδια σας ζεστή μια θερμότητα...."

Η μαζική παρουσία των αντιεξουσιαστών / αναρχικών στη Θεσσαλονίκη δεν αποτελεί κάποια ένδειξη εκτροπής αυτής της κατάστασης;

Είναι πασίγνωστο ότι έχουμε - και όχι μόνο εμείς εδώ στην 3η γενιά - εντελώς διαφορετική αντίληψη των πραγμάτων, οπότε γινόμαστε "κακοί" και "ενοχλητικοί". Υπάρχουν πάντως ένα δυο πράγματα που θα έπρεπε να τονιστούν.

Για παράδειγμα αρκετούς μήνες πριν το ραντεβού του Ιούνη 2003 στη Θεσσαλονίκη, φυσικά κι εκεί, υπήρχε κάποιο μετωπικό σχήμα που υπέγραφε σαν "αντιεξουσιαστική κίνηση salonica 2003". Οι ιδύνοντες αυτού του σχήματος χρησιμοποίησαν κάθε μέσο που προσέφερε το ελληνικό κράτος και η ιδιωτική πρωτοβουλία (συνεννοήσεις με νομάρχες, δημάρχους, ναυπηγεία, συνεντεύξεις σε εφημερίδες, δηλώσεις, δελτία τύπου, μόνιμη παρουσία στα προγράμματα της κρατικής τηλεόρασης) για να προβληθούν... και τα κατάφεραν σε κάποιο βαθμό να παρουσιάζονται σαν ισότιμοι των άλλων 4 μετωπικών σχημάτων (κκε, συνασπισμός, διάφοροι αριστεριστές, συνδικάτα, κλπ) που πήγαν στη Θεσσαλονίκη, στη χρυσή πεντάδα των υπεύθυνων του "κινήματος των κινημάτων", και σαν η «φυσική ηγεσία» των αναρχικών στην Ελλάδα..... Φυσικά έδειξαν σε ανταπόδοση την απαραίτητη νομιμοφροσύνη μαζί με τους φραστικούς λεονταρισμούς.

Είναι όλα αυτά "αντιεξουσιαστικά"; Ξέροντας πως δεν υπάρχουν ιερές λέξεις και πως στην Ελλάδα ο καθένας είναι ό,τι δηλώσει, νομίζουμε ότι η πολιτική πρακτική της συγκεκριμένης ομάδας κινείται μεταξύ κκε και συνασπισμού... Και πως το μετωπικό της σχήμα θα έπρεπε να λέγεται "σοσιαλιστική κίνηση...", "εναλλακτική κίνηση...", πάντως σε καμία περίπτωση "αντιεξουσιαστική". Είπαμε εμπόριο ιδεολογίας, αλλά υπάρχει και η προστασία του καταναλωτή, έτσι δεν είναι;

Το black block είναι διαφορετικό θέμα. Το black block περιλαμβάνει και κάποια μητροπολιτική αυθεντικότητα, με όλη την αντιπατικότητα που αυτή φέρνει: αλλά όταν αποκτάει το black block το μέγεθος που είχε στη Θεσσαλονίκη μεγαλώνουν ανάλογα οι αντιφάσεις και οι αδυναμίες του. Το άθροισμα ανθρώπων που δεν έχουν ξανασυναντηθεί, δεν έχουν ξαναμιλήσει, και πιθανότατα έχουν διαφορετικά πράγματα στο μυαλό τους (να μην ξεχνάει κανείς ότι το b.b. σαν «μπλοκ της αδρεναλίνης» τράβηξε διάφορους νεολαίους των κομμάτων που ξεφέρωσαν από την αλλαγή γραμμής των αρχηγών τους στο παραπάνω), σημαίνει πολλαπλασιασμό των οργανωτικών προβλημάτων - το λιγότερο. Μεγάλος αριθμός - ανύπαρκτη συνοχή: αυτό ήταν εξαρχής το δεδομένο, που το επιδείνωσε η απουσία καθαρού μυαλού τους μήνες που προηγήθηκαν.

Ως προς της εκτροπή; Αυτό είναι αμιγώς πολιτικό ζήτημα. Δυστυχώς (κατά τη γνώμη μας) και ευτυχώς (κατά τη γνώμη όσων συμμετέχουν σ' αυτό) το b.b. επιμένει να προσδέσει το αλάτι στις φνοστες σούπες των άλλων. Πέραν του τί σημαίνει αυτή η επιλογή πολιτικά (το «πολιτικά» εδώ είναι αναγκαστικό) είναι και πρακτικά πολύ βαριά για τους ώμους του ελληνικού b.b. Στη Θεσσαλονίκη οι μπάτοι έδειξαν (όπου υπήρχαν κάμερες) εντυπωσιακή ανωτερότητα - θα μπορούσαν να κάνουν εκατοντάδες συλλήψεις αλλά το απέφυγαν - και (όπου δεν υπήρχαν μάρτυρες) αμόλυσαν τα φασισταριά που έχουν μαζέψει να δέρνουν με τις ώρες τους συλληφθέντες. Οι κινήσεις της αστυνομίας είναι καθοριστικές για τον τρόπο που το black block αντιλαμβάνεται τον εαυτό του καθε στιγμή, πολύ περισσότερο στην περίπτωση ενός ραντεβού προκαθορισμένου από μήνες - και εδώ τα πράγματα δεν ήταν καθόλου ευχάριστα.

Υπάρχει όμως ένα ερώτημα που ξεπερνάει τον αντιπατιστικό προσανατολισμό. Αν καταλαβαίνουμε καλά, και χωρίς διάθεση υποδείξεων ιδεολογικής ορθότητας, το να είναι κανείς αναρχικός σημαίνει εχθρότητα σε όλη την γκάμα του κράτους. Σ' αυτό συμφωνούμε απόλυτα κι εμείς.

Λοιπόν τον Ιούνη στη Θεσσαλονίκη ένα μέρος του ελληνικού κράτους ήταν απλωμένο από την "κόκκινη γραμμή" και προς την Χαλκιδική, και το υπόλοιπο ήταν απλωμένο από την "κόκκινη γραμμή" και προς την Θεσσαλονίκη. Η "κόκκινη γραμμή" ήταν ένα συμβολικό στολίδι πάνω σε ενιαίο έδαφος. Και δεν εννοούμε τους μπάτσους. Εννοούμε όλα τα κόμματα, κομματίδια, κρυφά ή φανερά επιχορηγούμενα από τον προϋπολογισμό, καθεστωτικά συνδικάτα, μκο, κλπ. Είναι αυτά "κράτος"; Εμείς - και η λογική - λέμε "να". Λοιπόν αν κάποιος είναι εχθρός του κράτους δεν πρέπει να δείξει την δέουσα εχθρότητα σε όλο αυτό το τμήμα του κράτους; Δεν λέμε να πάει να τους σκοτώσει... Αλλά δεν πρέπει να δείξει την εχθρότητά του, την συγκεκριμένη μάλιστα στιγμή που παριστάνουν όλοι αυτοί πως είναι "αντίπαλοι" του συστήματος; Δεν θα έπρεπε κάθε αναρχικός να ασχοληθεί κυρίως μ' αυτή τη δουλειά, και στην πράξη - μιας και πήγε εκεί πέρα; Δεν θα έπρεπε οι συγκεντρώσεις του black block να είναι αντισυγκεντρώσεις, ξεκάθαρα ενάντια στις συγκεντρώσεις των άλλων; Δεν θα έπρεπε να εκβιαστεί η αστυνομία να προστατέψει τα κκε, τα φόρουμ και τα λοιπά ώστε να ολοκληρωθεί το σχήμα (τουλάχιστον) της εχθρότητας των αναρχικών στο κράτος;

Γιατί δεν έγινε καθόλου αυτό; Τι σημαίνουν οι κατάρες (εναντίον της αριστεράς) στα λόγια και οι πράξεις εναντίον εισόδων πολυκατοικιών, και τί σημαίνει η αριστερά (του κράτους, έτσι); να προσφέρει άσυλο στους κυνηγημένους από τα δακρυγόνα και τους μπάτσους;

Η λογική των συντρόφων και των συντροφισσών μας που είναι και δική μας, και εκφράστηκε με διάφορους τρόπους εναντίον της συμμετοχής στο δέαμα της «Θεσσαλονίκης 2003» δεν καταλαβαίνει τί σημαίνουν τέτοιες πολιτικές ανατιστοιχίες ανάμεσα σε λόγια και πράξεις. Παραδεχόμαστε βέβαια ότι ανήκουμε σε άλλη αντίληψη των πραγμάτων. Παραδέχομαστε πως η επιλογή της αυτονομίας τόσο στο δρόμο όσο και στο μυαλό στέκεται εντελώς διαφορετικά απέναντι σε τέτοια ζητήματα. Άρα οι ερωτήσεις παραμένουν ανοικτές.

Πάντως, κι ως το πούμε σαν τελευταίο, το πιο σημαντικό για μας είναι όλοι εκείνοι, και ήταν τελικά πολλοί, που ενώ μπορούσαν να πάνε στη Θεσσαλονίκη εκείνες τις μέρες, ενώ «τυπικά» είχαν τις προδιαγραφές να πάνε (μετά και την πολυήμερη πλήρη εκκεφάλωση και συναισθημάτων απ' τα μήντια) δεν πήγαν. Δεν ήταν ο φόβος που τους κράτησε μακριά, ούτε το ότι κάποιος τους «έπεισε». Ήταν κυρίως η αίσθηση του πόσο «στημένο» ήταν όλο αυτό το πανηγύρι.

Δεν φαίνεται πάντως να δημιουργήθηκαν σοβαρά προβλήματα εξαιτίας της Θεσσαλονίκης 2003.

Χμμ... ναι, δεν υπάρχει κανένα σοβαρό πρόβλημα, ποτέ και πουθενά. Μέσα σε 2,5 μήνες, από τα μέσα απριλίου μέχρι τις 20 τέτοιο Ιούνη έχουν γίνει σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη τουλάχιστον 350 συλλήψεις, με τα φακελώματά τους, με τα όλα τους - αλλά αυτό δεν είναι σοβαρό πρόβλημα.... Κάτι επιτήδειοι αμφιλεγόμενου επαγγελματικού προσανατολισμού μουντρίζουν σε αυτά που τα θεωρούν βολικά "είδες που σου λέω; η μαζική βία στο δρόμο δεν δουλεύει... έλα να σε μάθω σκοποβολή" - αλλά ούτε αυτό είναι σοβαρό πρόβλημα... Η πιο άπειρη (αλλά και η πιο καλά οργανωμένη) αστυνομία αποκατάσταση τάξης των τελευταίων 15 χρόνων έχει πάρει τα πάνω της σε σημείο να κάνει και χουβαρταλίκια - δεν είναι σοβαρό πρόβλημα... Γενικά όλα πάνε μια χαρά...

Ξεφύγαμε όμως από το θέμα. Να ξανάρθουμε στην αναδρομή της 3ης γενιάς. Η 11η Σεπτεμβρίου θεωρήθηκε παγκόσμια ένα σημείο στροφής. Εσείς γράψατε κάτι για "Ράιχσταγκ" του 21ου αιώνα.

Ένας άραβας αρθρογράφος παρατήρησε σωστά ότι το να γίνει η 11η/9ου ημέρα "παγκόσμια σημασία" είναι κάτι εντελώς ταιριαστό με την πολιτιστική και ιδεολογική επιθετικότητα και αποικιοποίηση των βόρειων αναπτυγμένων σε βάρος όλου του πλανήτη... Και πως αν για τους αμερικανούς ή τους βορειοδυτικούς γενικά ο θάνατος 3.000 δικών τους είναι κάτι σημαντικό, τέτοιου είδους ημερομηνίες μαζικών σφαγών ο αραβικός κόσμος έχει πολύ περισσότερες να θυμάται - κι όμως δεν ήταν "παγκόσμια σημεία στροφής". Έχει δικίο απ' την μεριά του.

Για εμάς η 11η Σεπτεμβρίου του 2001 ήταν μια αναμενόμενη στιγμή. Από την εποχή που η κυβέρνηση Κλίντον αποφάσιζε να βομβαρδίσει το σουδάν και το αφγανιστάν "με τα χεράκια της" - και οι πανέξυπνοι αντιαμερικάνοι αριστεροί εδώ στην Ελλάδα έλεγαν ότι το έκανε για να ξεκαρφοθεί από τα σεξουαλικά του σκάνδαλα... Φαίνεται ότι εις ιδίων κρίνουν τα αλλότρια.

Μοιάζει ωστόσο ότι η συγκεκριμένη επίθεση αυτοκτονίας είχε χαρακτηριστικά "μυστηριώδη", τέτοια που την άφησε να εννοηθεί σαν γεγονός αμφιλεγόμενο ως

## η αγάπη και η νόρμα

Βόλευε - κι έτσι έγινε - να παρουσιαστεί στο στυλ του «προσωπικού δράματος». Όλα τα προσωπικά δράματα έχουν, για τη διαχείριση της δημοσιότητας, ημερομηνία λήξης: σε μία ώρα, σε δέκα ώρες, σε μία βδομάδα. Αν στην περίπτωση των απολυμένων γαζωτριών της Falco η προβολή κράτησε λίγο παραπάνω, ήταν επειδή ελλείπει άλλων «καυτών κοινωνικών θεμάτων» καλή είναι και η κλάμα για την ανεργία.

Αλλά η στάση απέναντι στην ανεργία, κι αυτό το ξέρει ο καθένας και η κάθε μια που δουλεύει, ξεκινάει από την στάση απέναντι στην εργασία. Η γαζώτρια Κ. Ν., σε συνέντευξή της σε μεγάλης κυκλοφορίας καθημερινή εφημερίδα, τα είπε όλα μαζεμένα. Ξεκινώντας από το ότι αγαπούσε τη δουλειά της. Για να συνεχίσει:

«Είχαμε και μπόνους... Όταν έρχεται ένα είδος, υπολογίζουν π.χ. ότι σε μισή ώρα βγαίνουν 60 κομμάτια. Αυτή είναι η "βάση"... Αν εγώ έβγαζα παραπάνω, έπαιρνα έξτρα λεφτά... Αν δεν έβγαζες τη βάση σου έβαζε τις φωνές ο υπεύθυνος, μπορεί να σε εδιώχναν αν συνέχιζες να μην προλαβαίνεις μετά ένα ή δύο μήνες. Γενικά, όταν έβλεπαν ότι η παραγωγή έβγαине με τη βάση, τότε μειώναν το χρόνο στο μισό, ζητούσαν να φτιάχνουμε ακόμα περισσότερα κομμάτια. Εκεί που έβγαζες την παραγωγή, ξαφνικά βρισκόσουν να φτάνεις απλώς τη βάση. Αλλά εγώ ήμουν γρήγορη, κέρδιζα καμιά τριανταριά χιλιάδες παραπάνω...»

Αυτό που περιγράφει η ειδικευμένη εργάτρια Κ.Ν. δεν είναι ένα «προσωπικό δράμα». Είναι το δράμα ολόκληρης της τάξης της. Τουλάχιστον αυτής που λέγεται βιομηχανική εργατική τάξη.

Η «αγάπη στη δουλειά», που έρχεται από την συνήθεια, την ρουτίνα, την προσαρμογή στην καθημερινή πίεση...

Η «νόρμα», που σχεδιάζεται από τους εργοδηγούς (ή, αν το εργοστάσιο είναι μεγάλο, από κάποιο εξειδικευμένο τμήμα οργάνωσης της παραγωγής) τα «έξτρα λεφτά» για να την ξεπεράσεις, η τιμωρία (απόλυση) αν δεν μπορείς να την φτάσεις...

Το «ανεβασμα της νόρμας» απ' το αφεντικό όταν όλοι, ή έστω οι περισσότεροι, καταφέρνουν να την ξεπερνάνε... Και πάλι από την αρχή, καινούργια επιβράβευση για τα «παραπάνω»...

Η ικανοποίηση εκείνου /ης που δουλεύει «γρήγορα» και καταφέρνει να κρατάει τη δουλειά, την δουλειά που «αγαπάει»...

Και ύστερα, κάποια ημέρα... το ατύχημα, η αρρώστια απ' τη δουλειά, ή η απόλυση...

Είναι εύκολο αλλά μάλλον άχρηστο να καγχάσουμε στα μούτρα μιας ή πεντακοσίων εργατριών που «αγάπησαν» τη δουλειά τους, «ανεβασαν» τη νόρμα, αδιαφόρησαν όταν εκείνες (οι «καινούργιες») που δεν την έπαιναν έπαιρναν πόδι, έσκυψαν πιο κοντά το κεφάλι στις μηχανές... για να ανακαλύψουν μια στιγμή ότι το αφεντικό δεν τις χρειαζόταν άλλο.

Είναι μάλλον πιο χρήσιμο να θυμηθούμε δύο πράγματα. Πρώτα πόσοι, και πόσο σκληροί αγώνες έχουν δοθεί στο παρελθόν ενάντια στη «νόρμα», για το κατέβασμά της αντί για το ανεβασμά της, ενάντια στα «έξτρα λεφτά».... Και, πόσοι αγώνες κρατήθηκαν, αλλά κυρίως πόσες αξιοπρέπειες κρατήθηκαν ενάντια στην «αγάπη για τη δουλειά», με το μίσος για τη δουλειά και τ' αφεντικά.

Το αν θα βρεθεί κανείς ξαφνικά χωρίς δουλειά, είναι ένα θέμα - που στο κάτω κάτω δεν εξαρτιέται από κανέναν μας. Το να ζήσει όμως χωρίς την συνείδηση της θέσης του είναι ένα άλλο θέμα - που κάνει κάθε άλλο απλά τριχειρότερο.

## απειλή εναντίον απειλής

Οι απεργίες εναντίον των «μεταρρυθμίσεων» στα ασφαλιστικά ταμεία και στις προϋποθέσεις συνταξιοδότησης καλά κρατούν σε διάφορα ευρωπαϊκά κράτη, δυσκολεύοντας προς το παρόν τα σχέδια των αφεντικών. Μια και πρόκειται για μια αντίθεση ενεργή (αν και περιθωριοποιημένη για λίγο) και εδώ, αξίζει να σκεφτούμε ξανά δυο τρία πράγματα.

Μια βασική ιστορική αρχή όλης της διαδρομής που έχει καταλήξει στην παρούσα κρίση, είναι τα ταμεία αλληλοβοήθειας που έστηναν τα εργατικά συνδικάτα, πριν 100, μπορεί και παραπάνω χρόνια. Σαν εντελώς αυτόνομα από κράτος και αφεντικά τα ταμεία αλληλοβοήθειας ενίσχυαν τόσο την έκταση όσο και την αγωνιστικότητα των εργατικών οργανώσεων - κι αυτός ήταν ο λόγος που τράβηξαν την προσοχή των αφεντικών. Πώς θα μπορούσαν να βάλουν χέρι σ' αυτήν την υποδομή της ταξικής ανεξαρτησίας και ανταγωνιστικότητας αν δεν εμφανίζονταν διατεθειμένοι, από ένα σημείο και μετά, να «συνεισφέρουν» κι αυτοί κάτι τις;

Η διπλή, και αργότερα τριπλή (καθώς προσφέρθηκε και το κράτος...) χρηματοδότηση των εργατικών ταμείων δεν σημαίνει απλά τη νομιμοποίησή τους. Σήμαινε, βασικά, ένα συγκεκριμένο ιστορικό «σημείο ισορροπίας» της ταξικής πάλης. Αλλά όπως συμβαίνει σε κάθε πόλεμο έτσι και σ'

αυτόν κανένας δεν ορκίζεται ότι θα μείνει πιστός αιώνια σε συμφωνίες ειρήνης που κανονίστηκαν σε μια ορισμένη φάση. Και να ορκιστεί...

Πριν όμως τα αφεντικά εξαπολύσουν την παρούσα επίθεσή τους τόσο στα ταμεία όσο και στις προϋποθέσεις να έχουν απ' αυτά παροχές οι εργαζόμενοι, έγινε κάτι άλλο: τα «αποθεματικά» των ταμείων μπήκαν οργανικά στην καπιταλιστική κυκλοφορία, είτε (η πιο απλή μορφή) σαν καταθέσεις σε τράπεζες, είτε (η πιο επεξεργασμένη) σαν «επενδύσεις» σε κρατικά ομόλογα και ιδιωτικές μετοχές. Ανόμοια σ' αυτή την φάση και εκείνη των αρχικών ταμείων αλληλοβοήθειας είχε ολοκληρωθεί μια τεράστια ανατροπή: ό,τι είχε ξεκινήσει σαν υποδομή ανεξαρτησίας του εργατικού ανταγωνισμού έφτασε να είναι ρεζέρβα της ανεξαρτησίας του κεφαλαίου και του κράτους.

Πάνω σ' αυτήν ακριβώς την φάση είναι που ξεκίνησε η τελική έφοδος των αφεντικών, και στο συγκεκριμένο τεραίν είναι που δίνονται οι μάχες των εργαζομένων. Γιατί στην πραγματικότητα εκείνο που έχει δημιουργήσει το «πρόβλημα στα ταμεία» απαιτώντας λύσεις του είδους «σύνταξη στα 100» είναι το ότι αφού τα αποθεματικά των ταμείων μπήκαν στην υπηρεσία των αφεντικών, τα μεν κέρδη πήγαν στα αφεντικά, οι δε χασούρες στα ταμεία.

Οι μισοί Έλληνες και ελληνίδες από 20 μέχρι 30 χρονών ζουν (και σιτίζονται, πλένονται, κλπ) στους γέρους τους. Κι αυτό το ποσοστό ήταν (το 1995) ένα σημείο μιας σταθερά ανοδικής πορείας. Δεν αποκλείεται σήμερα να είναι μεγαλύτερο.

Ποιά είναι η αιτία της ελληνικής μαρμαραδομαρμαρίας; Οι (έλληνες) ειδικοί δίνουν βάρος εκτός των παρατεταμένων σπουδών στην ανεργία των νέων και στους χαμηλούς μισθούς των νεοεισερχόμενων στην αγορά. Αυτό ισχύουν - αλλά δεν είναι ο λόγος που οι Έλληνες προτιμούν σα συγκάτοικους τους γονείς τους και όχι τους φίλους τους.

Απλό ο τυπικός Έλληνας (και των δύο φίλων) είναι συντηρητικός στα όρια της αντικοινωνικότητας. Και με σταθερά σύνδρομο παλιμοπατισμού.

Μια χαρά θα πάει το λερωμένο σώβρακο στη μαμά του να το βάλει στο πλυντήριο, ακόμα κι απ' την άλλη όκη του κόσμου - είναι κάτι σαν τάμα. Αλλά όχι και να αντικρύσει το σώβρακο του φίλου συγκάτοικου στη μαινιέρα... όλα κι όλα!

Χάρη σ' αυτή τη διαχείριση, οι Έλληνες και οι ελληνίδες αυτών των ηλικιών αξιοποιούν τους (χαμηλούς, το είπαμε) μισθούς τους πιο δημιουργικά: σε φραπέδες, δόσεις για το τροχούμενο, και καλλυντικά. Γιατί σ' αυτή τη ζωή πρέπει να φτιάχνεις και μούρη.

Μούρης, μούρης, και στο σπίτι μπουλές.



προς τους δράστες του. Σε όλο τον αραβικό και μουσουλμανικό κόσμο, δεκάδες εκατομμύρια άνθρωποι, που χάρηκαν περισσότερο από τον καθένα για την επιδραση εκείνη, είναι ταυτόχρονα βαθύτατα πεπεισμένοι ότι ήταν δουλειά της μοσάντ. Άλλοι πάλι έχουν υπονοήσει ότι ίσως είχε βάλει το χεράκι της η CIA ώστε να βρεθεί μια αφορμή για την εφαρμογή σχεδίων που ήταν από τα πριν έτοιμα.

Δεν μπαινουμε ε' αυτό το "κυνήγι μυστηρίου", σημειώνουμε πάντως ότι τέτοιο κυνήγι υποδέσων έγινε από εκατοντάδες χιλιάδες ανθρώπους. Όμως η παρομοίωση με τον εμπρησμό του Ράιχσταγκ (ο οποίος ακόμα παραμένει "μυστηριώδης") πήγαινε ακόμα πιο πέρα: μια βαθιά και μακρόχρονη πολεμική προετοιμασία κλίμακας ενδοκαπιταλιστικού ανταγωνισμού ξεκινάει με μια "μυστηριώδους" προέλευσης απειλή εσωτερικής δημόσιας τάξης! Βολεύει πάρα πολύ όταν ο τελικός σκοπός είναι η "εθνική στράτευση" οι απειλές σε πρώτο χρόνο να είναι "διάχυτες" και "τυφλές". Κι αυτή είναι νομίζουμε η λειτουργική θέση που θα πάρει στην ιστορία η επίθεση στους διδυμούς πύργους, άσχετα με το ποιός την σκέφτηκε και γιατί: άναψε το φυτίλι στου οποίου την μία άκρη είναι η δημόσια τάξη και την άλλη ο παγκόσμιος καταμερισμός πλούτου και λεηλασίας.

Ωστόσο μ' αυτή ή με κάποια άλλη αφορμή, το φυτίλι θα άναβε.

Μετά την 11η/9ου αναπτύχθηκε διεθνώς και σαν κατακλυσμός μια ρητορική περί "νέου τύπου απειλών", που είναι "δικτυακές", "αποεδαφοποιημένες", που χρειάζονται ανάλογη αντιμετώπιση, κλπ. Εσείς αντίθετα επιμενίνατε αμέσως ότι η διαχείριση της κρίσης προσεδαφίζεται ραγδαία, και το ίδιο θα γίνει με την συστημική βία, όπου η μορφή / κράτος θα αναλάβει επείγοντα καθήκοντα. Σε ποιά βάση σκεφτήκατε κάτι τέτοιο;

Μα αυτά περί "νέου τύπου απειλών" είναι απλά βλακείες! Τι ήταν δηλαδή οι σοσιαλιστές και οι κομμουνιστές πριν το 1917; Μια αντίστοιχου τύπου "δικτυακή", "αποεδαφοποιημένη" απειλή! Όλο το στήσιμο γενικών και ασόριστων εχθρών ξεκινάει από την κατασκευή ενός πανταχού παρόντος φαντάσματος - δεν ήταν το 2001 καθόλου η πρώτη φορά που γίνεται αυτό. Για να μην μιλήσουμε για τους πανικούς από αρρώστιες κλπ.

Συνεπώς όλη αυτή η ρητορική θα έπρεπε να πεταχτεί συλλήβδην στα σκουπίδια, και να κρατήσει κανείς μόνο το ερώτημα: "γιατί"; "Γιατί φτιάχνουν πάλι μια τέτοιο είδους δικτυακή και αποεδαφοποιημένη απειλή;" Προφανώς είναι μέρος ενός πολεμικού σχεδίου των αφεντικών, το έχουν δηλώσει καθαρά. Εναντίον ποίου; Υπάρχει κάποια "ισλαμική διεθνής"; Υπάρχει αναμφισβήτητα, είναι μάλιστα ένα πολιτικοκοινωνικό γεγονός μάλλον παρά θρησκευτικό όπως μας τα έχουν πρήξει. Αλλά ποιά είναι η απειλή της; Ο έλεγχος πρώτων υλών... ο έλεγχος πρώτων υλών; Νάτο το έδαφος στην πρώτη γραμμή! Και τα λοιπά, και τα λοιπά...

Σώματα, φύλα... ένα άλλο θέμα..

Ε, δεν μπορούμε τώρα να τα βάλουμε όλα στο μίξερ. Ας αφήσουμε και κάτι...

Ας έρθουμε λοιπόν στο σήμερα. Πώς εννοείτε ότι ο κύκλος της 3ης γενιάς κλείνει;

Αυτές οι τεκτονικές κινήσεις, η επιτάχυνση της βίας του συστήματος, γίνονται αντιληπτές από πολλούς και πολλές - και ταυτόχρονα ενεργοποιούνται όλοι οι κοινωνικοί μηχανισμοί ατομικής και συλλογικής απώθησης εκείνων που έρχονται. Αυτό είναι κάτι εντελώς διαφορετικό απ' ότι το 1997 που ξεκινήσαμε. Τώρα έχουμε βγει από το βασίλειο της γκλαμουριάς και έχουμε μπει στην έρημο των φανερών και κρυμμένων φόβων. Αυτό μιλώντας γενικά.

Απ' την άλλη μεριά οι ρωγμές στις σιγουριές και στις βεβαιότητες της "ανάπτυξης" έχουν και κάτι καλό: ανοίγουν μικρές αλλά ευδιάκριτες χαρακίες γόνιμων αποριών, αναζητήσεων και θυμών, εκεί που μέχρι λίγο πριν ήταν στρωμένο το παχύ τσιμέντο της επιτυχίας - με - κάθε - κόστος (των άλλων). Μπορεί αυτό που λέμε να μην είναι κάτι εντυπωσιακό, αλλά για εμάς - με όση σκυλιάσια όσφρηση έχουμε - έχει αξία.

Φυσικά δεν είναι καθόλου προδικασμένο πως αυτές οι ρωγμές θα μεγαλώσουν αυτόματα και πως κάποιου είδους "μεγάλη κοινωνική χειραφέτηση" είναι προ των πυλών. Το αντίθετο μάλλον θα λέγαμε: οι τροχιές του φόβου είναι ξανά και ξανά βεβαιωμένο στην ιστορία που οδηγούν. Και το βλέπουμε αυτό να επιβεβαιώνεται διαρκώς.

Αλλά οι μικρές, "περιθωριακές" αρμοδιότητες ενός εντύπου αλλάζουν, έτσι δεν είναι; Αυτό δεν γίνεται ξαφνικά, σήμερα. Έχει αρχίσει να γίνεται. Οπότε λέμε: εντάξει, ας αφήσουμε την 3η γενιά ως εκεί που πήγε, ας αξιοποιήσουμε την εμπειρία της, κι ας δοκιμάσουμε κάτι άλλο.

## Wanted... all around...



Καλά αυτός αριστερά είναι ο Σημίτης. Οι άλλοι γύρω ποιοί είναι;

Μια μοναδική στιγμή, μια μοναδική φωτογραφία: ο πρωθυπουργός της φτωχής πλην τίμιας Ελλάδας, χωρίς καν να είναι πρωθυπουργός μιας χώρας των 2 ηπείρων και των 5 θαλασσών (αυτό εκκρεμεί), κάθεται στο ίδιο (στρογγυλό) τραπέζι με τους g8. Διακρίνονται αριστερά του Έλληνα πρωθυπουργού ο πρωθ. της μικρής πλην τίμιας Ιαπωνίας, απέναντι ακριβώς ο πρόεδρος των φτωχών πλην τίμιων Ρωσίων, και διάφοροι άλλοι. Λείπει (για κατούρημα) ο πρόεδρος των φτωχών πλην τίμιων ηπια.

Διάφορες κασσάνδρες λένε ότι αυτή η ιστορία των g8 έχει ξεφλήσει, όπως τα περισσότερα διεθνή ραντεβού κορυφής. Κι όταν λέμε «κασσάνδρες» μην φανταστείτε περιθωριακά έντυπα... αλλά τους financial times για παράδειγμα. Δεν φταίει ο Έλληνας πρωθυπουργός γι' αυτό. Δεν φταίει καν οι Έλληνες. Και επειδή το σωστό πρέπει να λέγεται, ας το πούμε: αυτός ο πρώην βομβιστής που έφτασε μέχρι το στρογγυλό τραπέζι τύπου g8 είναι ένα πολύ καλό παράδειγμα του «αυτοδημιούργητου πολιτικού». Του ανθρώπου που ξεκίνησε από χαμηλά, από το underground της αντίστασης, για να φτάσει με την αξία του, με το σπαθί του τόσο ψηλά - ενώ οι προβλέψεις δεν τον έκαναν για τίποτα περισσότερο από υφυπουργό οικονομικών στο κρατίδιο της Βόδης Βυτεμβέργης.

Εδώ που τα λέμε βέβαια, από καθαρά εμφανισιακή άποψη, θα ταίριαζε στο παραπάνω πλάνο να βρισκόταν κανάς άλλος αντιχουντικός βομβιστής. Ας πούμε ο Αλ. Γιωτόπουλος. Αλλά... αυτός έφαγε κόλλημα να γυρνάει με πλαστή ταυτότητα και να κρύβεται. Εμ, γίνεται προκοπή έτσι;

Ως προς την δικαστική ενοποίηση: η συμφωνία αφορά την έκδοση (δηλαδή την διασυνοριακή, διακρατική μετακίνηση) υπόπτων ή κατηγορουμένων για αδικήματα που τιμωρούνται σε οποιοδήποτε από τα εμπλεκόμενα κράτη από ένα χρόνο φυλακή έως ηλεκτρική καρέκλα. Και στα αδικήματα αυτά δεν περιλαμβάνονται μόνο τα σχετικά με "τρομοκρατία" αλλά και οποιοδήποτε άλλο, οικονομικό, φορολογικό κλπ. Η συμφωνία πάνει επίσης και τις (υποψίες ή βεβαιότητες για) απόπειρες τέλεσης όλων των πιο πάνω αδικημάτων. Τέλος η συμφωνία έχει αναδρομική ισχύ: δεν αφορά μόνο όσα θα γίνουν μετά την έναρξη της ισχύος της αλλά και όσα έχουν γίνει ήδη... Συνεπώς η "δικαστική ύλη" που εμπίπτει στις ρυθμίσεις και στις δυνατότητες της διακρατικής μεταφοράς υπόπτων ή κρατουμένων είναι σχεδόν το σύνολο της παράβασης των νόμων κάθε κράτους: οποιοδήποτε από αυτά μπορεί να ζητάει από οποιοδήποτε άλλο να του "ταχυδρομήσει" την τάδε ή την δείνα "περίπτωση" κατηγορουμένου/ων και - θεωρητικά τουλάχιστον - η συμφωνία που υπογράφηκε αποτελεί μια δέσμευση ότι πιο εύκολα η απάντηση θα είναι "ναι" παρά "όχι".

Ως προς την ολοκλήρωση των εθνικών κατασταλικών νομοθεσιών: είχαμε σχολιάσει σχετικά με τον ελληνικό νόμο που ονομάστηκε "τρομονόμος" ότι υπάρχουν άρθρα που επιτρέπουν στην ελληνική δικαστοπαταρία να έχει απευθείας δράση εναντίον "εγκληματιών" (εχθρών των ελληνικών ιδιωτικών ή κρατικών συμφερόντων) που βρίσκονται και "ενοχλούν" εκτός εθνικού εδάφους... Είχαμε σημειώσει τότε πως μια τέτοια "δυνατότητα" προφανώς και δεν αφορά ελληνικές στρατοαστυνομικές επεμβάσεις σε π.χ. ιταλικό ή γαλλικό έδαφος! Είναι όμως μια χαρά για τις "νεοαποικίες" του ελληνικού ιμπεριαλισμού, κάτι αλβανίες, κάτι μακεδονίες, κάτι κόσσοβα, κλπ. Υποψιαζόμαστε ότι ανάλογες πρόνοιες έχουν πια οι σχετικές νομοθεσίες όλων των αναπτυγμένων κρατών - why not? Ε, η καινούργια συμφωνία προβλέπει στο άρθρο 19: "Η παρούσα συμφωνία εφαρμόζεται α)... β) (και) στις χώρες οι οποίες δεν είναι κράτη μέλη (εννοεί: της ε.ε.) και για τις οποίες ένα κράτος μέλος έχει άλλα καθήκοντα

## μηνύσεις για το δίκτυο

Πελαγώνουν όλο και περισσότερο οι ειδικοί των αφεντικών με αφορμή την μαζική παραβίαση των ιερών κανόνων περί πνευματικής ιδιοκτησίας στο διαδίκτυο. Η εφευρετικότητα του πειρατικού underground μοιάζει ατέλειωτη. Μπορεί να κατάφεραν τα δικαστήρια, μετά από κόπο είναι αλήθεια, να κλείσουν το Napster αλλά στη θέση του ξεφύτρωσαν καινούργια προγράμματα ανταλλαγής μουσικών αρχείων, πιο γρήγορα και πιο εξελιγμένα.

Και η «αρρωστία» επεκτάθηκε στα dnd. Κάτι παλιότερες προσπάθειες να κυκλοφορούν «κλειδωμένα» από κατασκευές κλπ καταρρέυσαν ακαριαία όταν την πρώτη μέρα εμπορικής κυκλοφορίας «κλειδωμένου» dnd αναρτήθηκε στο internet πρόγραμμα διάρρηξης. Τώρα πλέον υπάρχουν διάφορα τύπου napster προγράμματα που επιτρέπουν το «κατέβασμα» κινη-

σχετικά με τις εξωτερικές σχέσεις... γ) στα εδάφη ή τις χώρες... όπου έχει συμφωνηθεί μεταξύ των συμβαλλόμενων μερών (εννοεί: των ηπια και τις ε.ε.) με ανταλλαγή διπλωματικών διακοινώσεων που έχουν δόντως επιβεβαιωθεί μεταξύ των ΗΠΙΑ και του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους (εννοεί: της ε.ε.). Αν καταλαβαίνουμε καλά, αυτό το (γ) λέει ότι η συμφωνία έκδοσης υπόπτων ή/και κατηγορουμένων μεταξύ ΗΠΙΑ και Ε.Ε. ισχύει και για κάθε άλλη περιοχή του κόσμου όπου τα κράτη των ηπια και της ε.ε. έχουν συμφωνήσει να βάζουν χέρι...

Ως προς την εισημοποίηση του "εθνικού συμφέροντος" στην δικαστική διαχείριση: το άρθρο 10, που αφορά το τί πρέπει να κάνει το κράτος χ αν περισσότερα από ένα του ζητήσουν να τους εκδώσει κάποιον, απαρίθεται τα κριτήρια με τα οποία πρέπει να αποφασίσει το κράτος χ, και σε υψηλή προτεραιότητα είναι "τα συμφέροντα των αιτούστων κρατών". Επιπλέον, σε διάφορα άρθρα, περιγράφεται ότι η ανταλλαγή των απαραίτητων εγγράφων (που θα εξηγούν τους λόγους ενδιαφέροντος υπέρ της έκδοσης) δεν είναι απαραίτητο να γίνεται μεταξύ των δικαστικών ή των αστυνομικών θεσμών των κρατών, αλλά - για σβελλάδα - "μέσω της διπλωματικής οδού" (άρθρο 5, παρ. 1)... Η οποία οδός, αν θυμόμαστε καλά, επίσημα τουλάχιστον είχε κάποτε άλλες (κρατικές) αρμοδιότητες από το να μεταφέρει δικαστικά και μπάτσικα χαρτιά. Κάποτε...

Εξάλλου, μιας και πουθενά η συμφωνία δεν αναφέρεται στους λόγους που ένα κράτος χ θα μπορούσε να απορρίψει την αίτηση ενός κράτους ψ για την έκδοση οποιοδήποτε (μόνο αναφέρεται στο άρθρο 16α ότι εξακολουθούν να ισχύουν τέτοιοι λόγοι που έχουν συμφωνηθεί σε προηγούμενες διμερείς συμφωνίες) μπορεί να υποθέσει κανείς ότι λόγοι "εθνικού συμφέροντος" θα έχουν την σπουδαία θέση τους.

Και κάτι ακόμα, τελευταίο: η συμφωνία αυτή δεν αποκλείει την έκδοση υπόπτου ή κατηγορουμένου σε κράτος που ισχύει η θανατική ποινή. Το αντίθετο: "όταν το αδίκημα για το οποίο ζητείται η έκδοση τιμωρείται με θάνατο σύμφωνα με το δίκαιο του αιτούντος κράτους αλλά όχι και του

αιτούντμου, τότε (το δεύτερο) μπορεί να προσφερθεί να εκδώσει τον ζητούμενο υπό τον όρο ότι δεν θα του επιβληθεί θανατική ποινή: ή, αν για δικονομικούς λόγους το αιτούν κράτος δεν μπορεί να συμμορφωθεί με αυτόν τον όρο, ότι και αν απαγγελλεί θανατική ποινή, δεν θα εκτελεστεί." (άρθρο 13). Με άλλα λόγια αν το αιτούν κράτος "δώσει τον λόγο του" ότι (θα παρέμβει στην "ανεξάρτητη δικαιοσύνη" του... και) δεν θα εκτελεστεί η θανατική ποινή, τότε ντάξει. Ε, αν τώρα ο πρώην θανατοποινίτης και μετέπειτα ισοβίτης "τρελλαθεί και αυτοκτονήσει", άλλου παπά ευαγγέλιο.

Η mainstream αντίληψη των πραγμάτων υποστηρίζει ότι αυτή η συμφωνία είναι κομμένη και ραμμένη στα συμφέροντα των ΗΠΙΑ. Η δική μας γνώμη είναι ότι (και) αυτή η συμφωνία δηλώνει την κοινή "γραμμή" των αφεντικών ανεξάρτητα "εθνικότητας", με την εξής έννοια:

- αφενός μεν η διεθνοποίηση των όρων δικαστικής και αστυνομικής δράσης του καθενός χωριστά, όλων μαζί, και των επιμέρους συμμαχιών μεταξύ τους κατά περίπτωση, ακολουθεί κατά πόδας την ήδη πραγματοποιούμενη διεθνοποίηση του милитарισμού τους, άρα αποτελεί μια (ακόμα) έκφραση της παγκοσμιοποίησης του ταξικού πολέμου απ' την μεριά τους, και

- αφετέρου η τυπική, τεχνική "ενοποίηση" των όρων δικαστικής και αστυνομικής δράσης (όπως εξάλλου και στρατιωτικής) εισημοποιεί σαν μοναδικό, και τελικά καίριο στοιχείο διαφοροποίησης μεταξύ τους την πολιτική τους: τα εθνικά / κρατικά συμφέροντα του ενός υπέρ ή εναντίον του άλλου.

Κι όπως η ρητορεία υπέρ της "απελευθέρωσης του εμπορίου" είναι ο καμβάς που πάνω του υφαίνεται ο ενδοκαπιταλιστικός οικονομικός ανταγωνισμός σαν ειδική μορφή του παγκόσμιου ταξικού πολέμου, έτσι και οι συμφωνίες για "ελεύθερη ανταλλαγή κρατουμένων" είναι ο καμβάς του ενδοκαπιταλιστικού "δικαϊκού" ανταγωνισμού, πάλι σαν ειδική μορφή του ίδιου πολέμου.

Το γιατί σε όλες αυτές τις εξελίξεις οι ηπια είναι "ιστορικά αναγκασμένες" να παίξουν τον ρόλο της αιμομηχανής το έχουμε εξηγήσει άλλη φορά...



Λοιπόν κοίτα το σχέδιο: στην αρχή θα πας και θα τους κάνεις μπουαααα, είμαι μια τερσίσια αρχήνη και θα σας φάωωω! Άμα δε χεστούν και δεν παραδοθούν, κι αρχίσουν να σε κοροϊδεύουν, στέλνεις σήμα και σκάω εγώ....

## νταβάδες για τα δάνεια

Τα δάνεια αυξάνουν, τα δανεικά αυξάνουν, τα δανεικά κι αγύριστα αυξάνουν, οι απειλές για κατασχέσεις δεν δουλεύουν σε πολλές περιπτώσεις, οπότε οι ελληνικές τράπεζες επιστρατεύουν παραδοσιακές μεθόδους εισπράξεων: νταβάδες.

Το όνομα είναι κακόχο, και η δουλειά κάπως βρώμικη, αλλά κάποιος πρέπει να την κάνει. Υπάρχουν λοιπόν ιδιωτικές εταιρείες που αναλαμβάνουν την είσπραξη πολυκατοικιών χρεών - πιο σωστά την «πίεση» στους οφειλότες να πληρώσουν. Τί κάνουν; Πέρνουν; Όχι, όχι ακόμα τουλάχιστον... Σου σπάνε τα νεύρα στα τηλέφωνα, κιαν αυτό δεν αποδειχθεί αρκετό (και πώς να αποδειχθεί δηλαδή); επιχειρούν να κάνουν «ρόμπα» όπως χρωστάτε. Πάνε στα σπίτια τους απ' έξω και φωνάζουν, και διάφορα άλλα κομψά κι αντάξια ενός αναπτυγμένου τραπεζικού συστήματος.

Καλά είναι αυτά. Γιατί κάποιος που δανείστηκε (από ανάγκη ή όχι αυτό είναι άλλη ιστορία...) και δεν έχει να τα γυρίσει, είναι ένας άνθρωπος με κάποια νεύρα. Αν έχει και τους νταβάδες να του τα ζαλίζουν η ένταση ανεβαίνει. Ε, δεν θα αρχίσουν να ανοίγουν τα κεφάλια των εισπρακτόρων; Όπως κάτι άλλες παλιές, ωραίες και ηρωϊκές εποχές...

It is a funny job, 'n' someone has to do it...

## συγκρούσεις για το νερό και ταξικός ανταγωνισμός

ειδους ΗΠΑ και Αγγλία τον 19ο αιώνα) η εμπορευματοποίηση του νερού θα επιδεινώσει τα κοινωνικά - οικονομικά δεδομένα της Μέσης Ανατολής και της βορειοανατολικής Αφρικής. Ο τουρισμός για παράδειγμα, αντί να φέρει "ανάπτυξη" θα χρησιμοποιηθεί για να σταθεροποιήσει την υπεροχή, πολιτική και τεχνολογική, όσων την έχουν. Γιατί ο τουρισμός μπορεί να χρησιμοποιηθεί σαν ερέθισμα για το "ενδιαφέρον" περι ποιότητας νερού, ρύπανσης του αέρα και τοξικής χημικής μόλυνσης. Ήδη οι βιομηχανίες που έχουν σχέση με την περιβαλλοντική τεχνολογία (ειδικά μάλιστα εκείνες που προέρχονται από τις ΗΠΑ) επενδύουν στην περιοχή. Θα είναι αυτές το αναγκαίο μέσο για να δούμε στην περιοχή την ανάπτυξη υδροφιλών τουριστικών εγκαταστάσεων την ίδια στιγμή που οι προλετάριοι θα στερούνται βασικά είδη της ζωής όπως το νερό;

Οι "δυτικοί" καπιταλιστές χρησιμοποιούν το νερό για να αντιπάρουν τις δεκαετίες "ανεξαρτησίας" που υποτίθεται έχουν πετύχει τα πετρελαιοπαραγωγικά κράτη της Μέσης Ανατολής. Για παράδειγμα οι "δυτικοί" ειδικοί προωθούν τον επαναπροσανατολισμό της χρήσης του νερού από τομείς όπου το νερό έχει σχετικά μικρή αξία χρήσης, όπως η γεωργία, σε άλλους με υψηλότερη αξία, όπως η βιομηχανία. Εννοείται ότι μια τέτοια στροφή θα σημαίνει μεγάλη εξάρτηση αυτών των περιοχών από την εισαγωγή τροφίμων.

Μια άλλη μαουούβρα είναι να επιτευχθεί κάποιου είδους τεχνική διάιρεση της εργασίας μέσα από την αποθάρρυνση της καλλιέργειας υδροβόρων ειδών όπως το βαμβάκι, το ρύζι και το ζαχαροκάλαμο. Αντιδραστικοί σαν τον Patrick Clawson προτείνουν το σχέδιο του "εικονικού νερού" (του νερού, δηλαδή, που είναι ενσωματωμένο σε εμπορεύματα "έντασης νερού" όπως το στάρι). Αν αυτή η πολιτική γίνει αποδεκτή από τα κράτη της Μέσης Ανατολής και της βόρειας Αφρικής, το "επιδοτούμενο" εικονικό νερό θα εμπορευματοποιηθεί.

Πέραν αυτών η πολιτική των ΗΠΑ για την περιοχή φαίνεται να στοχεύει στο να διατηρηθεί ο έλεγχος των υδάτινων πηγών από φιλικά σ' αυτές κράτη. Έτσι η Τουρκία έχει πάρει το Ο.Κ. για τον έλεγχο της κοιλάδας του Τίγρη και του Ευφράτη, η Αίγυπτος έχει τον έλεγχο της κοιλάδας του Νείλου και το Ισραήλ τον έλεγχο των υδάτων του Ιορδάνη και των γύρω περιοχών.

Ο καπιταλιστικός "μοντερνισμός" είναι επίσης υπεύθυνος για την σε μεγάλο βαθμό έλλειψη νερού στην περιοχή. Για παράδειγμα "τα εμφανειακά αυλάκια και το δίκτυο συγκέντρωσης του βρόχινου νερού στις οάσεις στην κεντρική Αραβία έχουν σχεδόν εξαφανιστεί, ειδικά μετά την δεκαετία του 1930 όταν άρχισαν να χρησιμοποιούνται αντλίες από τις βορειοαμερικανικές αγροτικές αποστολές, και όταν η Aramco άρχισε να αντλεί μεγάλες ποσότητες νερού από αυτές τις περιοχές" γράφει ο Dale R. Lightfoot. Οι καπιταλιστικές επιχειρήσεις επεκτείνουν τις σχετικές με το νερό δραστηριότητές τους σε νέα πεδία. "Στην Ινδία, για παράδειγμα, ολόκληρα συστήματα ποταμών, όπως ο ποταμός Bhavani στο κρατίδιο του Tamil Nadu έχουν πουληθεί στην coca cola την στιγμή που το κρατίδιο αυτό υποφέρει από την μεγαλύτερη λειψυδρία από τότε που θυμούνται οι κάτοικοι του" λέει ο Maude Barlow. Η βιομηχανία εφιαλωμένου νερού μεγαλώνει τον τζίρο της με ρυθμό 20% τον χρόνο, και κατασκευάζονται όλο και περισσότερα σούπερ τάνκερ ή τεράστιοι πλωτοί ασκοί για την μεταφορά νερού δια θαλάσσης στους πελάτες που πληρώνουν γι' αυτό.

Οι συγκρούσεις για το νερό υπάρχουν και θα πληθύνουν. Εξεγέρσεις σχετικές με την έλλειψη νερού έχουν αναφερθεί στο Ιράν. Στη Νότια Αφρική "ολόκληρες κοινότητες αντιδρούν στις προσπάθειες θεσπίσης "μέτρων για το νερό" με εξεγέρσεις, καταστροφές των μετρητών νερού και άλλους τρόπους". Η Πορτογαλία και η Ισπανία έχουν ανοικτούς λογαριασμούς για το νερό, όπως έχουν η Αργεντινή και η Βραζιλία. Κάθε 8 δευτερόλεπτα ένα παιδί πεθαίνει κάπου στον πλανήτη από αρρώστια που έχει σχέση με την έλλειψη ή την κακή ποιότητα του νερού. Και ως το 2025 οι προβλέψεις (ή οι στοχεύσεις...) λένε ότι τα δύο τρίτα του πληθυσμού της γης δεν θα έχει το αναγκαίο νερό για τα βασικά της ζωής...

Μελαγχολικοί Τρωγλοδύτες, 8/3/2003

# the best of the best of



Θα μας έπαιρνε εδώ, λέμε, στην τελευταία σελίδα του τελευταίου φύλλου της 3ης γενιάς, να παίξουμε το παιχνίδι the best of: μια επιλογή αυτών που κρίνουμε σαν τις καλύτερες κουβέντες αυτών των 6 χρόνων.

Αλλά δεν θα είχε κάτι μάταια εγωϊστικό αυτό το παιχνίδι; Δεν θα είχε κάτι ψεύτικα πανηγυρικό; Και γιατί να ξεγελάσουμε τους εαυτούς μας;

Εν τω μεταξύ υπάρχει κάτι άλλο. Είναι αυτοί κι αυτές που τα χρόνια μέχρι τώρα στάθηκαν αφορμή να προβληματιστούμε, να κουβεντιάσουμε, να σκεφτούμε κάτι διαφορετικό, να διαφωνήσουμε, να συμφωνήσουμε... Αυτοί κι αυτές που ξενύχτησαν - το ξέρουμε, έτσι γίνεται - μετσιγάρα και καφέδες για να βγάλουν 4, 8, 10 τόσες σελίδες κόντρα στο ρεύμα. Αυτοί κι αυτές του αντιηρωϊκού μετώπου των απροσάρμοστων αυτής της κοινωνίας - όσο, τέλος πάντων, μπορεί να θεωρηθεί κανείς απροσάρμοστος όταν δέλει τον κόσμο και ταυτόχρονα του βγάζει τη γλώσσα.

Λοιπόν αυτοί κι αυτές είναι, ήταν, για εμάς εδώ της 3ης γενιάς the best of the best of. Όχι, δεν συνιστούν όλοι μαζί «κάτι». Είναι μάλλον πολλά, διάσπαρτα «κάτι». Μικρά «κάτι» όταν τα μετράει κανείς με mainstream κριτήρια. Αλλά...

Η 3η γενιά λοιπόν στέλνει χαιρετίσματά σ' αυτούς κι αυτές που την βοήθησαν, με οποιονδήποτε τρόπο κι αν ήταν, κι ακόμα χαιρετάει όσους και όσες είχαν ή έχουν την ευθύνη για φωτοβολίδες τυπωμένου χαρτιού (κι όχι μόνο), έντυπα, zins κλπ όπως: το **τραίνο**, το **γιατί φοράς κλουβί**, το **μαύρο ρίφι** (που εκτός από μαύρο είναι κι αραχτό), τη **νεκρή ζώνη**, τον **αστικό τομέα Δ** και τις πολύτιμες μεταφράσεις του, το **r.e.d.**, το **στα ίσια**, την **μητρόπολη**, το **νίπελ** (κι ας διαφωνούμε καμιά φορά), το **φλίπερ**, το **link**, το **ξεκολάζ**, τις **omnia sunt communia** works (καλά το δέτουμε;), το **ρεσάλτο**, τους **δολιοφθορείς**, τον **αντίτυπο**, το **non serviam**, και (για λόγους συμφέροντος αλλά όχι μόνο...) στους / στις χαμάληδες που τροφοδοτούν την **λέσχη κατασκόπων του 21ου αιώνα** με τακτοποιημένο υλικό.